

310253 వ్ర తి ది న ము వ్ర క టి ం వ (బ డు ను

Vol. 9. } డెన్వ పట్టణము 1922 వ సం॥ నవంబరు నెల 17-వ తేది శుక్రవారము } No. 191
సంపుటము ౯ } డుండు భి నా మ సం వ ర్ష ర ము, కా ర్తీకమాస బహుళి త్రయోదశి ౧౩ } సంపుటము ౧౯౧



అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

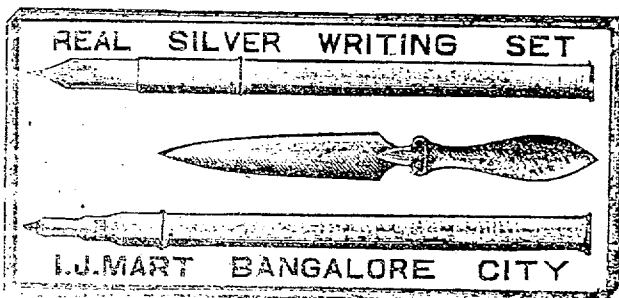
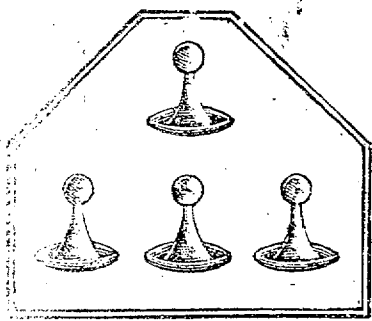


అమృతాంజనము గాయము వుండకు ఘనమయినమందు

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 వ్ర తి యి ం ట ను ం డ ద గి న ది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదినిగల మాయమందుగాను. సకలుమందులవలన మోసముగలుగను. పంచభాషచీటిని చూచికొనిన మోసముగలుగదు అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన దేశమునందంతటను వెలసినవి.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక, నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.



మంచి బంగారుతో
తయారు చేయబడిన వస్తుగుండీలు.
వెనుక ప్రక్కకు కెండిబిల్ల వేసినది.
వెల 4 గుండీలకు
2-8-0 మాత్రమే.

మంచి వెండితో చేయబడిన పెన్సిల్, స్టీలుకడ్డి
పేపర్ కట్టర్ అంతయు రూ. 12-0-0 మాత్రమే. బహు
మతిగా, నిచ్చుటకు నిండా జ్ఞాపకమైనది. ఒకటి తెచ్చించి
చూచినయెడల దీని కూలిమాత్రమే 12 రూ. ఇవ్వవచ్చు
నని మీరే తెలియును. కొద్దిగానున్నవి. "డికెంబరు" నెల
సమీపించినది. తక్షణమే ఆర్డరును పంపుడు.

పాస్టు ఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఇండియన్ జ్యూయలరీ మార్పు, నగర్తవేట, బెంగుళూరు శిటి.

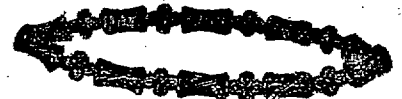
107-108 స్క్రీల యెండవేడిమి తెలియకుండు తెట్లు ?

వైద్యరత్న పండిత, డి. గోపాలాచార్యులగారి

అమృతామృతతైలము

ఈ ప్రసిద్ధియైన తైలమును గొని స్నానముచేసిన ఎంత ఎండవేడిమిగాని తెలియదు. ఈ తైలము; కండ్లకును, ముక్కునకును చాలవకలిగించి, నరములకు బలమునిచ్చి, మాడుపోట్లను నిర్మూలముచేయును. తిలమెప్పులను బోగొనను; అతిస్పందను, నిద్రలేమిని బోగొట్టును; వెరసిన వెంట్రుకలను నలుపు చేయును; పట్టుగు పువలె వెంట్రుకలను బెంచును. వడదెబ్బలను రానియ్యదు. యోచన చేయువారికి ఇది మిక్కిలి మంచి తైలము. సమస్తమైన నేత్రరోగములకును, తిరోరోగములకును జగత్ప్రసిద్ధి చెందినది. బ్యాకింగు, పోస్టికలు ప్రత్యేకము. ధర 6 అవున్సుల సీసా రూ 1-0-0. [క్యాటలాగు ఉచితము. తిరిగివీలినము. "పండిట్" మదరాసు. ఆయుర్వేదాక్రమము, 41, ఆచారప్పకోవిడి, మదరాసు.

నవరము బంగారము చే



తయారు చేయబడిన
పద్మాగ్ని, క్లాస్ డైమండ్, డాన్
చంద్ర, సాదా బాలామణి, హానూ,
కుంకర, పాశ్చి, బొంబాయి, కంకరల,
రాజావతి, నగ్నాయిని ముగ్గురారు మొ
దలగు రకముల గాజులు అన్ని నైజాల
తోను స్థానంలో నిక్షేపముగానున్నవి.
ఇవ్వముత్యాలతో తీసుకొని వైరము
వాపసియుండును. 6
ఉమ్మడి కామయ్య శెట్టి,
(1842) గురుస్వామి శెట్టి
నగల వర్తకులు శైవాచార్యులగారి, మదరాసు.

స్వదేశీ దీపము !

స్వదేశీ దీపము !



ఈ హాది దీపములు మా కళ్యా
గారములో ఇతరదేశీ కయ్యలైనవి.
చూపునకు కంఠవలె నుండును. ఈ
దీపమునం దుండు భాగములను విడి
విడిగా తీయవచ్చును. పెద్దపెద్ద
మిరాజిదారులు, జమీందారులు,
మహారాజులు మున్నగువారి మెప్పును
బడిసినది. 1-కి ధర తపాలు ఖర్చుతో
సహా రూ 7-8-0 లు మాత్రమే.
ఈ దీపముయొక్క ఎత్తు 22 అంసుక
ములు. మైనపువత్తి వేయుటకు కూడ
తగిన మొర యిత్తెళితేనే తయారు
చేసి పంపబడును. 1-కి ధర 0-12-0
మాత్రమే, అంతయు చేరి తపాలు
ఖర్చులు లేకుండా రూ 8-4-0 లకు
పంపబడును. మైనపు వత్తి మొర
తేకుండా ఉండవచ్చుల మొరతో
పంపబడిన పంపబడును.

S. RAMA Aiyer,
P. O. No. 238, Calcutta

శాస్త్రసమృతమైన జ్యోతిషము

మీ జాతకము దాని కంఠాన్ని వాడుము గాని పంపుము.
కవిలో చెప్పబడిన శైవిష్వాది భిక్షువులతో వద్దల విశాఖ
చేసి రుబా నియ్యకట్టు ఒక సంవత్సరము వ్రాసి రూ 1-8-0
ద్వాదశిభాగములు మహాభాగములను ద్వివి. ఒక మహాభాగ
అంతర్యంతర దీపములు వ్రాసి రూ 5. శ్రీధరవెంకటేశ్వరగారి
శేధునాగు. అంతా/డి పట పోస్టు. గోదావరి జిల్లా.

గోదావరి బుక్కు డిపో

రాజమండ్రి.

మా వద్ద వెలకు దొరకు గ్రంథములు

Just out అన సూయ Up to-date

అయి దంకముల క్రొత్తనాటకము

ఏ సతీతత్వము తన పాతిరక్త్య సుస్థితరాత్మకత్తి (will power) చే, పగటిని రాత్రిగా చేసి పుష్పిని గడ్డకలాడించి, శుక్లతని-తలక్రిందుగా చేసి-బ్రహ్మాండ మల్లకల్లలముగ చేసి వైచేన్-ఏలారీమణి-రాత్రి కనకముగ చేసి భవాని-లక్ష్మి-సర్వకులకు గ్రంథంబు - వెలిపింపబోయిన శ్రమార్తులకు శృంగభంగము-నూర్వీర్యదయకావళానమున వికలదీప్తానుభూతా కాకుని పుష్పినితని చేసి నూర్వీర్యమును గావించి లోకమున కాంతి పతాకమును ప్రతిష్ఠించినదో అట్టిభారతసతి తిలకలగు సుమతీదేవియొక్కయు అనసూయాదేవియొక్కయు చరిత్రములను వ్యవచుభూతైలిని గ్రంథముల కనుకూల మగు యొక్కయు క్రొత్తపాఠ్య పట్టకంబు (volumes) చేసి ప్రచురింప బడినది.

గ్రంథకర్త:- శ్రీమతి గంగాధరరామ శాస్త్రిగారు
వెల రూ 0-12-0.

శ్రీపానుగంటి లక్ష్మీచరసింహారావు పంతులుగారి

నాటక రాజములు

పాదుకాపట్టాభిషేకము (వెళ్ళునాటకసమాజములచే
ప్రదర్శించబడుచున్నది. క్రొత్త కూర్పు ... 1 4 0
సరస్వతి క్రొత్తనాటకము ... 1 0 0
సారంగధరనాటకము (క్రొత్తకూర్పు) ... 0 8 0
బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహుగారి
నాటకములు, నవలలు అన్నియు మానవద్ద దొరుకును.
(తర్జుమాలో వెలువడ నున్న గ్రంథములు)
శివునివొంక, కళిదాసుగారు, అశ్వమేధుని పరిశోధక,
(detective) నవలలు (Plot) అత్యద్భుతము.

కీచకవధ

చక్కని శృంగారరసప్రధాన మగునాటకము
ఇప్పుడే వెలువడినది. రూ 0-10-0.
భరణికోట చరిత్ర నవలలు వ్రాయుటలో ప్రసిద్ధి గాంచిన
శ్రీయుత భోగరాజు నారాయణమూర్తిగారి ప్రణీతము
చదివితీరవలెను. రూ 1-4-0.
జాతకమర్మబోధిని
జ్యోతిషము నేర్చుకొనువారి కత్యంతోపయుక్తము. బ్రహ్మశ్రీ
కాలనాథశర్మ మోటరమణమూర్తి ప్రణీతము. రూ 1-4-0
జాతకమార్తాండము చెందరభాగము
ఆశ్చర్య వెంకటేశ శ్రీ ప్రణీతము. రూ 2-0-0.

సరస్వతి వాచక పుస్తకములు

శ్రీ ఫారూఖ్ రాఘవేంద్రరావు పంతులుగారి ప్రణీతము
1-వ తరగతి 0-3-0, 2-వ తరగతి 0-3-0 3-వ తరగతి 0-4-0
4-వ తరగతి 0-5-0, 5-వ తరగతి 0-6-0, 6-వ తరగతి 0-7-0,
7, 8, తరగతులు అచ్చులో నున్నవి.
సరస్వతిగణితబోధిని: ఎలిమెంటరీ స్కూలు విద్యార్థు
లకు అనేకవిధముల సహకారిగా నుండునట్లు ఆసక్తయుక్తి
తెక్కలతోను, తెగలతోను క్రొత్తపాఠ్య పుస్తకాలను అనేక
సూతనవిషయములతో ప్రచురింపబడినవి. Most up to date
కుమారావ్యాకరణము: ఎలిమెంటరీ స్కూలు
విద్యార్థులకు మిక్కిలి ఉపయోగము. వెల 0-2-0.
సోల్ ఏజెంట్:

కె. యల్. యన్. సోమమూర్తులు,
ప్రాప్రయటరు
గోదావరి బుక్కు డిపో, రాజమండ్రి.

మేల యన స్వదేశీ
కత్తికట్టలు - చాకులు
కప్పుతాళములు.
అంబానాదలవలె చేయబడినవి. క్రొత్తపాఠ్యము.
వెంటనే ధరల క్యాటలాగును వ్రాయును.
బి. మెకటెక్టర్లు అండ్ కో
బొమ్మ అండ్ లాక్ టేకర్స్ etc.
బెన్గాళురం. (గోదావరిజిల్లా)
తెలిగ్రాఫ్ అండ్ టెలిఫోన్ కెన్బాళురం.

సామీప్య ప్రాచ్యసమస్య

గ్రీకులదురంతములయొక్క లాయడ్ బార్ని గారిమానము
టాయిల్ గారు గ్రీకు టర్క్ సంగ్రామమున ప్రథమ
వరలో యుద్ధవిలేఖగా నుండిరి. ప్రాచ్యవ్యవహారములు బాగు
గా తెలిసియుండుటచే అతనును పారిస్ లో కాంతిసమావేశమున
కు ప్రతినిధిగా బంపిరి. ఆయన "డెయిలీ న్యూస్" పత్రికలో
నిటులు వ్రాయుచున్నాడు.

ప్రధానమంత్రి మార్చెల్లలోయొడినము స్వతంత్ర
ము సుపర్యంతులను ను పవ్యసిం చుట
చేయునట్లు శుభసూచకము. మన కిక్ యుద్ధము సంభవించు నను
భయము లేకుండుట, యీ యుద్ధవత్తమును మనమితకు తెచ్చి
పెట్టిన మంత్రులయొక్క విశ్వాసమునకు మాత్రము ప్రమాదము
కల్గినదనియు విశేషమగుచున్నది. జరిగిన దేదీయో జరిగిపోయినది.
ఇప్పు డీక్ ప్రజాప్రభుత్వమునకు వరకు సమాధానములు ప్రా
రంభము గావలయును. ప్రధానమంత్రి ఇంకెలా అక్కరలే; వర
నింద జక్కపడు మామందుకు అసభ్యముగా నున్నది.

మొన్నటి విమరుశితి చరిత్రమును, తెలిసికొనవలెనన్న
అమాత్యు డేరీటి మాటాడనట్లుగా యూహించుకొనుట
లాభకరము. బహుశా: అతడు గ్రీకులదాడికముందు వెనుక రేట
నిండిన విషయముల తాళవత్తమును కనబరచును. ముందటి
పుటననింద చాలవరకు ప్రాచి, యింకీ మున్నగువారి ప్రభు
త్వములవైపు; కొంత అభ్యాసమును కాన్స్టాన్టినోపాల్
వైపున కత్తుక మోపును.

కానక ప్రాకారము; యిటతెలిపై త్రోవనింద కాకోపించు
ను. పతికలైక యింకతాకులతవారమును విడిచిపెట్టి తరువ
తామే కత్తిమాసిండుటకు టర్క్స్ ని చివాట్లు పెట్టును. అనటో
లియాలో గ్రీకుసేనలు తొరబడిండుటలను సంభవించిన వాటి
కన్నీటిని లాడును బార్ని గారు వెనిజ్లాన గారు కారణభూతు
లుగాక కాన్స్టాన్టినోపాల్ జవాబుదారని నిరూపించును.

ఇంకను ప్రధానమంత్రి తనవై టేవ్ మేమైనదియో యున్నదను
భయమున్నయెడల "గ్రీకులపరాజయము యూనియన్ షిటిని తెచ్చి
పెట్టెను" నేను తీసికొని అటుక జవాబుకాడతనై నై యుండును.
కాని యీ విషయమై చర్చించుటకున నేమి ప్రయోజనము?
ఈ అరబ్బీ మనము చిట్కొంటిమి కే చేమిచేయగలము." అని
ప్రజలనే తడుగించును.

గ్రీకుల వివక్ష

కాని యీ యూహ తప్పు కావచ్చును. ప్రధానమంత్రి
నిజమున ఒక్కటైన నుద్దేశంబున్నాడు. అయినను అతడు తన్ను
సంరక్షించుకొనుట మనకు తలుపు కావచ్చుండుటచే నాతడు
బహుశా: ఇప్పుడే విషయములను యోచించును.

1918 సం. సంతిరాజమునకును మామముక్తిందటి విషయ
దాంశమునకును తుల్య జరిగినవిషయములకు త్రోసిపుచ్చాల
దు. గ్రీకుల పరాజయమునకు క్రితము సిద్ధిగులకు ప్రధానమంత్రి
కారణభూతు డని, యెరింగినవాడును యీ సంభవించుటకు
కల్గిన రాధలు చూడల్లినవాడును ప్రధాని మంత్రిందాపాత్రు
డని నిరూపిండుగా తెప్పించును.

ఈవెల 10 వ తేదీని "పేకోవ్" పావుస్ లో సామీప్య
ప్రాచ్యమున మడిసిన వారి విషయమై లాల్లు మేయర్ గారు
సమావేశముగావించినప్పుడు ప్రధానమంత్రి సానుభూతినిదెలియ
జెచ్చుచు సంతోషమునబందిరి. అయినప్పటికిని అనటోలియాలో
గ్రీకుసేనలవల క్రితము, బిడ్డలు సహితముగా నివాసము లేని
వారుగను నిరాధారముగను జేయబడిన లక్షలకొలది తురక్కు
లును, నిలువనీడలేక పరదేశముల పాలై పోవలసి వచ్చిన
లక్షలకొలది గ్రీకులు, అర్థిని యను ను—
వీరందరును తమ బాధ తెలుల పుటించినవో తెలిసికొన గల్గిన
యెడల లాయడ్ బార్ని గారిని వారి రాజనీతిని దూషింపవలెను.

1919 సం. మేలో గ్రీకుసేనలను స్కీర్నాలో దింపుటకు
లాయడ్ బార్ని గారును వెనిజ్లాన్ గారును కారకులు. దీనివలననే
యీ దురంతములన్నియు సంభవించినవి. వెనిజ్లాన్ గారివద్దకు
తన తప్పును దిద్దుకొన యత్నించుచున్నాడు. క్లెమాన్ షియో,
క్రెసిడెంటు నిల్వనుగార్లు ఉభయులు జవాబుదార్లు నుజేసి
తాను తప్పించుకొనినాటకు. ప్రమాదకరమగు యీ ముఠీము కా
న్నిటా తీర్మానమునకుమూల కావుడు బ్రిటిషు మొదలని తెల్లము.

గ్రీకుదురంతములు

స్కీర్నాను తురక్కుపాలనమునండి తొలగించి గ్రీకుల
కేయ్యటలో లాయడ్ బార్ని గారు జాతులసంఖ్యలను యోచించియే
సమతుల్యతని ప్రమాణముజేసి చెప్పవచ్చును. కాని ఆసంఖ్య
లయ నమ్మకమతనికిగలదా? ఊర్మయెడల రెండుసంవత్సరములకు
పిదప, 1921 ఏప్రిల్ లో మిక్రమండలివారి లండన్ సమావేశములో
మున్నందు తూర్పుక్రేసు, స్కీర్నాలలో జాతులబలములను
విమర్శించుటకై విచారిణసంఘము నెండుల కేర్పరపలయ్యెను?
తురక్కులు యీసూచనను సంతకముతో సంగీకరించిరి. గ్రీకు
లుత్రోసిపుచ్చిరి. ఇరువురుకును యుద్ధము మామూలుగనే సాగ
ను. ఈ విచారణ 1919 సం. లో స్కీర్నాకు గ్రీకుదళమును తంప
కముండే యేల జరిపింపలేదు! 1921 సం. ఏల అనసరమాయెను?

గ్రీకుదళము స్కీర్నాలో, దిగిన తరువాత, స్కీర్నా గంటల
కాలములోనే జరిగిన దురంతములను విచారిండుటకై మిక్ర
మండలిచే నియోగింపబడిన ప్రముఖులకు ఆమోకను, బ్రిటిషు,
ఫ్రెంచి, ఇటాలియను ఉద్యోగుల నివేదికమును లాయడ్ బార్ని
గా రేలప్రకటించుట కిప్పటికి అయిపులై యున్నాడు. తురక్కు
పుల సాక్ష్యములను తీసికొనుసమయమున గ్రీకు మళ్ళి
వర్త లెక్కను తేలను కారణమున నీ ప్రకటన మా పీఠి
మని లాయడ్ బార్ని గారు వాదించిరి. తురక్కు సాక్ష్యము
తమ పాలనక్రింద నుంచుకొని యుండుట గ్రీకు పరిపాలనకే కళం
కము. ఇదిగాక బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు తురక్కులకు ప్రతి
కూలముగా ఆర్జీయింతుల సాక్ష్యమును, తర్కములకు క్రతికూ
లముగా బ్రిటిషుల సాక్ష్యమును ప్రకటించుటకు యిదివరలో
జెనుదీయలేదు.

సర్ మోస్లీ విల్సనుగారి అభిప్రాయము

అనటోలియాలో గ్రీకుల దండయాత్ర భావిమానమున
గూర్చి సర్ మోస్లీ విల్సనుగారు మోస్కో సమావేశమునగాని
(1920) బొలోగో సమావేశమునగాని యిచ్చిన అధికార అభి
ప్రాయమును ప్రధానమంత్రి ప్రకటించునా? గ్రీకు తురక్కు
సంగ్రామమునుగూర్చి ఇంఫీరియల్ జనరల్ స్టాఫ్ వారి అధికార
నివేదికములు తమయచ్చువచ్చినవి మాత్రమే కాక అన్నింటిని
ప్రకటించునా? మనవాటో సమాన సమర్థిగల ఫ్రెంచి జెనరల్
స్టాఫ్ వారి అభిప్రాయమును భిన్నములైన యెడల వాటివేల
ప్రకటించరా?

1918 సం. నవంబరు మొదలు మే 1919 సం. వరకు
గ్రీకుదళమును స్కీర్నాకు పంపుటనుగూర్చి స్టాఫ్ వారి చర్చ
జరుచున్న సమయమున నీ విషయమై మన బ్రిటిషు వారి,
ఫ్రెంచి, ప్రతినిధులయొక్కయు కాన్స్టాన్టినోపాల్ ప్రతినిధులయొక్క
యు నివేదికలను కామన్సుధ్యోగ ప్రధానమంత్రి కనబరచ
వచ్చును. వాటిని ప్రకటింపవచ్చును, ప్రత్యేకముగా చూచినట్టి
వారి నివేదికలు స్టాఫ్ వారి రాజ్యాధిక్రొజ్జులు పిదప నవలంబించిన
విధానమును ప్రోత్సహించెనని గాని అమావించెనని గాని ప్రధా
నమంత్రి యిప్పుడు ప్రమాణముచేసి చెప్పగలదా?

ఆగష్టుకు క్రిత మారిన విధానమును గూర్చిన ప్రశ్నలకు
ప్రధానమంత్రి ఉత్తరముల నివ్వవలెనో జాలదు. అతని యిటీవల
విధానముకూడ విమర్శనార్హము.

విచిత్రమగు మర్యాదాభావము

మమ్మందు ఆగష్టులో ఫెథిబేగారి లండన్ రాయబార
మును దీసికొందము ఫెథిబేగారు రాబోవు సామీప్య ప్రాచ్య
సమస్యకుమిక్రమమునకై లండన్ కు వచ్చియుండ లేదనియు
క్రిందిఉద్యోగలేవారిని విశేషాంక్షకార్యాలయము పక్షమున
రమ్మనియుండినదియు ఆగష్టు 9 తేదీ సాయంత్రము ప్రక
టించినది ప్రధాని కేబ్రింటేటూ లేక విశేషాంక్ష కార్య
లయమా?

ఆధార్థ మేమన యిది జరిగిన అయిన నినములకు మనలో
ద్యోగులగు సర్ జి.ఎం. టిరెల్ గారు ఫెథిబేగారిని విశేషాంక్ష
కార్యాలయమునకు రావించి జలసంఘట సేవ్యమగు స్థాన
ఫెథిబేగారి నూచన లన్నిటిని కర్తవ్య ప్రభువుగారికి నివేదించిరి.

దోమినియనులను యుద్ధమునకు పిలిచినప్పుడు వారికి తెలి
యటకై యానివేదికలను ప్రధాని ఆయాప్రభుత్వములకు సమ
ర్పించి యుండెదా? సెప్టెంబరు 16 తేదీన గొన్న మెంటు తర
పున ప్రకటింపబడిన ప్రకటనమందు ఫెథిబేగారి నూచనలను
చూపుట మరచిరా?

నిరర్థకమైన యుద్ధము

ఫెథిబేగారి నూచనలగుర్చి ప్రధానిగారివద్ద చేమైన
తెల్పుదురా? అవి వారికి వచ్చిన వనిగాని లేదని గాని వానివేల
లక్ష్యము చేయబడిందో వారు చెప్పెదరా? వారికి వచ్చుని
యెడల ఫెథిబేగారి ఆగష్టు నూచనలన్ను, సెప్టెంబరు 28 ఆల్బో
బరు 7 తేదీలను సంధి పరిష్కారముచేయు నుద్దేశముతో యు
ద్ధవిరామవిషయమున మిక్రమండలి వాడుచేసిన సూచనలన్ను
ఎటుల భిన్నములు?

భేదమున్న యెడల ఆభేదము వలన నెన్ని లక్షల పాను
లు భిక్కు కావలసివచ్చెనో తెలియజెప్పెదరా? భేదములేకున్న
ఆగష్టులో త్రోసిపుచ్చిన యీసూచనలనే యిప్పుడు పరిష్కార
మునకు సహజాకరములుగా నేల గ్రహించవలెనో విశదపట
తురా?

ఫెథిబేగారిని విశ్వసించుటకుందా? ఆయన ఫెథిబేగారిని
జూచియుండలేదు. వారిని విశ్వాసపాత్రులలో కాకో యెటుల
విచారింపగలరు? లండన్ ను పిడిన పిమ్మట ఫెథిబేగారిని ప్రాక్
సుపక్షమున పాయింట్ కగారును ఇటాలి పక్షమున పాన్ జెర్
గారును స్వాగతమివ్వలేదా? జలసంఘట స్వాతంత్ర్యము యుద్ధ
మునకు దిగవలసరము లేకనే సంపాదించవచ్చునన్న విశ్వాసము
వారికిని ఫెథిబేగారికిని జరిగిన సంభాషణ మూలముననే బలపడి
యొండవచ్చును. తురక్కులు మతి త్రిప్పటకు జెడరింపుట వలసి
వచ్చెనన్న వాదమును విమర్శించి ప్రధాని విచారింపవలసియు
న్నది. తన వాదమును రుజువుచేయ వలెనన్న ప్రధాని పూర్వపు
ధ గాడబరము గాక నూతనసంకతుల బయలుపెట్టును గాక!

అంకం 14-25 గంటలలో 14-25 గంటలలో
మరి 11 గంటలలో ప్రచురించబడుతుంది.
మరి 11 గంటలలో ప్రచురించబడుతుంది.

దేశీయ వార్తలు

అకాలీల సత్యాగ్రహము

మొత్తము 5318 మందిని అరెస్టు చేయుట

గురుద్వారముల చట్టమునుగూర్చి శాసనసభలో చర్చ

చట్ట మామోడింపబడుట

శాసనసభలకు వెళ్లుట

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి ఉపన్యాసము- శ్రీ జగద్గురు శంకరాచార్యులవారి ప్రసంగము పాట్నాలో దాసుగారును ప్రముఖులును చర్చించుట

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

స్థలనిర్ణయమునుగూర్చి చర్చించుటకు యీ నెల 22-వ తేదీని విశాఖపట్టణమున చెన్నపురి గవర్నరుగారి అధ్యక్షతక్రింద సభ జరుగును.

అకాలీల సత్యాగ్రహము

5318 మందిని అరెస్టు చేయుట

గురుద్వారముల చట్టము

16 వ తేదీని లాహోరులో జరిగిన పంజాబు శాసన సభలో గురుద్వారముల చట్టమునుగూర్చి చర్చ జరిగినది. ఆ సభకు చాల మంది ప్రేక్షకులు వచ్చిరి. వారిలో సిక్కులు విస్తారముగా నుండిరి. శాసనసభ్యులందఱును హెచ్చుపడి సిక్కు రిపోర్టరులు యితర రిపోర్టరులును వచ్చిరి. గురుద్వారముల చట్టమును చర్చించిన ఉపసభ్యులువారి నివేదికనుగూర్చి శే.దా.లో.విం.పద.కనని మంత్రి ఫజిలు ముస్సే నుగా రుపసాదించిరి.

ఆక్షేపణలు

గుర్దూరు దాసుగారును మరి వెక్కుమంది సభ్యులును చట్టము నాక్షేపించుచు ముచ్చటించిరి. ఈ చట్టమును వెలదిములకును నిలిపివేయువలెను. శాసనసభ్యులకు సిక్కులును హిందువులును కలసి మరియొక చట్టమును వ్రాయుట కను మునిపవలెను అని సభ్యులు మహమ్మదు హుస్సేనుగారు నూచించిరి.

ఈ చట్టమును చేయుటలో మహమ్మదీయ సభ్యులకెట్టి ప్రసక్తియును లేదు. ఈ చట్టము వెలులైన సిక్కు సోదరుల కంట కట్టలేని మహమ్మదీయ సభ్యులు కొరుకులేదు. దీనిని గూర్చి మహమ్మదీయ సభ్యులు తటస్థులుగానుండదగును. ఈ చట్టమును సభవారామోడించి కమిషనరుల సంఘము శేర్షరచినవో వెంటనే చెరసాలలోనున్న అకాలీ సిక్కులనందరిని విడుదలచేయుటకు ప్రభుత్వమువారు తత్కవీతువలెను. లేనివో నీ చట్టము కఠినమైనదని చెప్పి మరే ప్రయోజనమును కలుగదు అని మియానుషా నవాబుగారు నడిచిరి.

హిందువులును సిక్కులునుగూడ నీ చట్టము నాక్షేపించుచున్నారని గాన దీనిని అమోడించినవో బాధ్యత యంతయును ప్రభుత్వమువారిదేయగునని చిప్టీ గారు (మరియొక మహమ్మదీయ సభ్యుడు) నడిచిరి.

సిక్కులు తరతరములనుండి రాజభక్తిని కలిగి యున్నారు. జర్మనీయుద్ధములో తీవ్రముగ పోరి ప్రాణముల నర్పించిరి. సిక్కులపట్ల ప్రేమను ఉదారభావమును చూపవలెను. సిక్కులు ప్రాచ్యదేశీయులు వారికి వలయు ప్రాణము కంటెనుగూడ ప్రీతికరము. వారికి ప్రతివీమమునందును విశ్వాసము ప్రధానము. ఈ చట్టము నామోడించిన మరింత విషమస్థితి ఏర్పడును. అది క్రైస్తవుల కక్షయును కాండను లాలు రాలియారాగారు నుడిచిరి. రాజానంద్రసాధుగారు మున్నగు సిక్కుసభ్యులును హిందూసభ్యులును వెక్కుమంది చట్టము నాక్షేపించిరి. సిక్కులందఱును యీ చట్టముకూడదనుచుండ దీని నామోడించుట ఎందుకని నరేంద్రసాధుగారు రడిచిరి.

శాసన సేనాక చట్టమును వ్రాసిరి. దానిని వివరములనుశాసన సభ్యులకు సిక్కులే చెప్పిరి. వారు చెప్పిన రీతినే నేను వ్రాసి

తిని దానిని యిండియా దొరకనము వారికి పంపబోవు తరుణమున మరల నాసిక్కు సభ్యులభ్యంతరము చెప్పిరి. ఆ చట్టము పనికిరాదని. నిరుడు ఫజిలు ముస్సేనుగారు వ్రాసినచట్టము కావలెనని. అంతల కంగీకరించి ఫజిలు ముస్సేనుగారు వ్రాసిన చట్టమునిపు డపపాడింపగా నిదియును పనికి రాదని మరల సిక్కు సభ్యులే అక్షేపించుచున్నారు. ఈ చట్టమును వెలదిములు నిలిపిన సిక్కులలో రాజీతుడునని కొందరిని. ఇప్పుడీ చట్టము నామోడింపక పోయినవో సమాధానము తువరదు. అప్పుడొకన లాభకరముగు మరతులలో గూడిన చట్టము ప్రవేశపెట్టుకునని సిక్కు ప్రజలు చెప్పుటచే సిక్కుసభ్యు లిపు డీ చట్టము నాక్షేపించుచున్నారు. గురుద్వారా సంఘమువారి కంచువలన సభికు మరు సభికారము లభి యని వారి అభిప్రాయము. అది సరేగాని అదివలన ఉదాసీ సిక్కులకును మహాంతులకును గూడ సంక్షోభి కలుగునా? ఇంకను ఎక్కువ అధికారము వారలెనని గురుద్వారా సంఘమువారు రనుచున్నారు. ఈ మాత్రము గూడ నీతిగూడదని మహాంతులు నుడువుచున్నారు. నెల కోజులలోవున్న సమాధానము తురుగునటుకేమి నమ్మకము కలదు? దీనిని నిలిపి పెట్టినవో యింకను చాల మందిని అరెస్టు చేయవలసివచ్చును. అది దొరకనమువారి కిష్టము లేకున్నను చేయక తప్పదు. దీని నామోడించిన నేమిలాభము కలుగునని కొందరడిగిరి. ముఖ్యముగా గురకబాగు అరెస్టులను నిలిపివేయు వీలుగును. అదియే ముఖ్యముగా వెంటనే జరుగవలసియున్నది. చట్టము నామోడించిన వెంటనే కమిషనరుల సంఘ మేర్పరచబడును. వారి వివాదమును చూచియే మొదట విచారణ చేసెవరు గాన నీ చట్టమును నిలువగూడదనటకు ప్రబల కారణము లున్నవని వార్షభ్యులు చెలగచుండ సరవాను మెయనర్డుగారు నడిచిరి.

నేనుగూడ మెయనర్డుగారివో కేకీధించుచున్నాను. మహమ్మదీయులు తటస్థముగా నుండ గూడదని మాలిఖ షేరోజు భానుగారు నడిచిరి.

మంత్రి మరల ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. ఓట్లు పుచ్చుకొనగా 41 మంది అనుమతించునది 38 మంది ప్రతిపాటుచు నైరి. చట్టమామోడింపబడెను. లాలాసారి కృష్ణలాలు, గుర్దూరు మందరసింగులు జాతిమాగార్లు తటస్థులుగా నుండిరి.

అకాలీలకేసు విచారణ-అకాలీలు వాదించుట

103 గురిపై కేసునిచారణ 15 వ తేదీ మధ్యాహ్నము జరిగినది. నుద్దాయిల పక్షమున అజలాలా తాసిల్దారు సాక్ష్య మిచ్చెను. అకాలీలు నడకగోరిన కెట్లుగల భూమి లెక్కలలో గురుద్వారము తాలూకుభూమియనియే నమోదు చేయబడెను. దానికి మహాంతు సుందరదాసుగారు ధన్యకర్తయని వ్రాయబడెను అని తాసిల్దారు చెప్పెను. గాని వారికందరికిని మామూలు తేజు వేయబడెను.

మరియొక జురే

మరియొకజురే 128 గురికి గూడ తేజు వేయబడెను. వారు వాదించలేదు.

ఇంకొకజురే

13 వ తేదీని అరెస్టుచేయబడిన 100 మందికిగూడ 16 వ తేదీ తేజు వేయబడెను. వారి పక్షమున వాంట్లీడరు వాదించెను.

రెండవజురే ఫించెను సిపాయిల జురేకేసు

రెండవ ఫించెను సిపాయిలజురేను 15 వ తేదీని అరెస్టు చేసిరి. 16 వ తేదీని విచారణకు తీసుకొనివచ్చిరి.

మాడవఫించెను సిపాయిలజురే

మాడవ ఫించెను సిపాయిల జురేగూడ సిద్ధమగుచున్నది. అందరికిని గురములు దొరికినవో వారు గురముల నెక్కి గురకబాగుకు వెళ్లెదరు.

500 మంది ఖైదీలను సరిహద్దుకు పంపుట

మరి 500 మంది అకాలీ ఖైదీలను స్పెషలు రైలులో 16 వ తేదీ రాత్రి అమృతసరునుండి సరిహద్దుకు కంపిరి.

శాసనసభలకు వెళ్లుట

శ్రీ జగద్గురు శంకరాచార్యులవారి ప్రసంగము

15 వ తేదీ రాత్రి అమృతసరులో జలనవాలాబాగులో సభ జరిగినది. విస్తారముగా ప్రజలసభకు వెళ్లిరి. మనశాయకులు చెరసాలలోనుండగా అసహాయవాదులు శాసనసభలకు వెళ్ల గూడదని శంకరాచార్యులవారు నడిచిరి.

బీహారు నాయకులుగూడ నాక్షేపించుట

పాట్నాలో జేకబంబు చిత్రరంజనదాసుగారచటి నాయకులలో చర్చించినపుడు శాసనసభలకు వెళ్లగూడదని అచటి నాయకులు వెక్కుమంది నడిచిరి. "శాసన సభలకు వెళ్లుటకు గాంధీమహాత్ము డంగీకరింపలేదు. అచట నిరోధించుట వలన లాభ మేమియును కలుగదు. అన్ని చట్టములను నిరోధించినవో మిరవాదులకుగూడ వాగవచ్చును. కలుగును. అసహాయ వాదులను చెరసాలనుండి వదలవలె నను తీర్మానము వంటి తీర్మానములనుగూడ నాక్షేపించినవో అసహాయవాదులకు గూడ వాగవచ్చును కలుగును. హెచ్చుమంది అసహాయవాదులే ఎన్నకొనబడుదురనిగూడ నమ్మకములేదు. "అని బేహారు నాయకులు అసభలోనడిచిరి" మేము శాసన సభలలో సహాయము చేయుటకు వెళ్లుటలేదు గాన గాంధీమహాత్ముని ఉపదేశమున కిది ప్రతిపాదము కాదు. ఇప్పుడు గూడ అసహాయమును కలిగించు చట్టములను గూర్చి యెన్నను అసహాయవాదులు ప్రభుత్వమునకు తోడ్పడట లేదు. అసహాయవాదుల ఉత్సాహము టీజియమన్నదని ఎల్ల వారు నంగీకరించిరి. మరల మారినోత్సాహమును కలిగించుటకు మార్గరసరము. అందులకు శాసనసభలకు వెళ్ళుటయే సాధనము" అని దాసుగారు నడిచిరి. అసభలో నేమియును పరిష్కారము కాలేదు గాని బేహారు నాయకులలో వెక్కుమంది మార్గము ప్రతిపాద భావమునే కలిగియున్నారు.

ఘాటీము స్త్రీల కెమలుపాషాగారు

భారత ఖిలాఫతు సంఘము వధిసంధించుట

సంయుక్త భారత ఖిలాఫతు సంఘమువారికి కెమలు పాషాగారు వందనము లొనరించుచున్నారు. మహమ్మదీయమత యునకును అసియాఖండమునకును భద్రము కలుగుటకు టర్కీసామ్రాజ్యము కలమై యుండవలెనను టర్కీసరమని మీరంగీకరింతురని నమ్మెదను. ఇప్పుడు లాసేను సంధిసభలో మరతులు చర్చించబడును గాన భారతీయులు ధైర్యముతో వెనుకటికలేనే తోడ్పడెదరని నమ్ముచున్నానని కెమలుపాషాగారు భారతీయులకు తెలుపగోరిరి. కోమునగరమునుండి జలాల్ డిద్ దీని అరిపుచే గారు తిరివార్త నడిచిరి.

పండిత నెహ్రూగారు

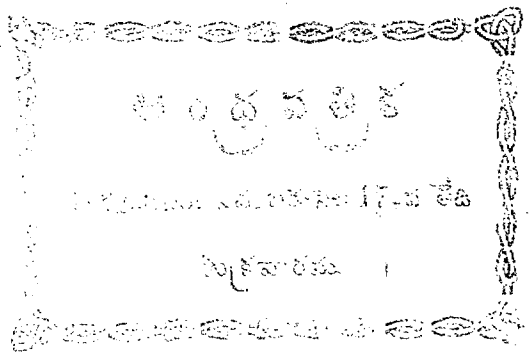
అలహాబాదులో నుపన్యసించుట

15 వ తేదీరాత్రి అలహాబాదులో పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు నుపన్యసించిరి. శాసనసభలకు వెళ్లుటలన అసహాయోద్యమము వరింత స్థిరపడును. అదియే ప్రవృత్తికలకు బహిష్కరణయని నెహ్రూగారు నడిచిరి. సిక్కుట రెండుపక్షముల ప్రతినిధులు వలపు రుపన్యసించిరి.

చౌదరి నారాయణ సింగుగారు

రాజద్రోహమునకు అరెస్టు చేయుట

సార్ధావారి నిటీవల చౌదరి ఓబీరు నారాయణసింగు గారు రాజద్రోహ కరమగు నుపన్యాసము నిచ్చిరి అయినను అరెస్టుచేసిరిని తెలియుచున్నది.



మహాత్ముని

సంసరణము

జన్మించినము గాంధీమహాత్ముని నిర్భాగ దినము. భారతదేశమున కీది అత్యంత శవిత్రదినము. ఎల్లప్పుడు గాంధీమహాత్ముని దినమున సంస్మరించుట విధియైయున్నది. ప్రస్తుత సందర్భముయందును దీని విధిని నిర్వహించుట కెక్కువ అవసరము గలదు. స్వరాజ్యసిద్ధికొరకు, గాంధీమహాత్ముడు యరవాడ జయలులో చేరి తనముఖేయమున్నాడు స్వరాజ్యసంపాదనమునకు, గాంధీ మహాత్ముడు విప్లవమును మార్గమును బోధించియుండెను. ఈ మార్గము అవజయముగాంచుటకు వీలులేదు. కాశ్వల సత్యముపై నీ మార్గ మాధారపడి యున్నది. అహింస దీనికి ప్రథమ కవచము. సత్య, ధర్మములు దీని నెక్కువను రక్షించుచుండును. ఎట్టి ప్రత్యర్థి నయినను, మహాత్ముడు పడజేరించిన నాధనము లొంగిడియగలడు. ఈ సాధనము నుపయోగించువారు తాము పవిత్రులగుటయగాక, ప్రత్యర్థులను పవిత్రీభూతుల గావించ గలుగుదు. దీనియందు, శ్వేదమునకు తావులేదు. దుర్మార్గవాదులకు కీడు చోటులేదు. ఇట్టి మహత్సందేశము కొంత ప్రచార మెదురు జూచుచుండెను. ఇటీవల ప్రపంచములో జరిగిన అశాంతియు, వ్యాపించిన కలవరమును, సంభవించిన ఘోరయుద్ధము లును, మానవుల హృదయావేదనమును వ్యక్తపరుచుచున్నవి. దీనిని మాన్వగలసాధనము, మహాత్ముడు పడజేరించెను. ముందు గహిందూదేశమునకు శాంతి సాధనమును బోధించెను. దానిద్వారా స్వరాజ్యముబడసి లోకమునకు మార్గము జూపుడని భారతీయుల గోరెను. భారతీయు లి మార్గమును చేరట్టిరి. అధర్మముపై నాధారపడిన స్వరాజ్యము కొర కక్కర లేదు. పరులను పీడించెడి స్వరాజ్యము లో 'వారికి బలలేదు. అందుచే స్వరాజ్యసిద్ధికి గాదు ధర్మదీక్షపహించియున్నాడు. మహాత్ముని నుండితమకు సంపాదించియున్నాడు. కార్యకర్తలహితమునకు భారతీయులు బానుకొనవలయును. అప్పుడు దేశమును వెనుకకులాగెడి ప్రయత్నములు నిష్ఫలములగును. స్వరాజ్యసిద్ధి గలుగువరకు బనిపెచ్చెడి సంజేశమును భారతీయులకు గాంధీమహాత్ముడి పరకే బోధించియుండెను. దానిని ఎంతవరకు నిర్వహించిన, అంత శ్రేయస్కరము. స్వరాజ్యసిద్ధి ప్రజల దీక్షబలముపై నాధారపడియుండును. గాంధీ సంజేశలోక బిరుదుమంతయు లేదు. ప్రజలందుచే భ్రమపడకుండురుగాక! మహాత్ముని యుద్ధమునునే కొనసాగించెనని తెలుపుచు, దాని మూలాధారమును వెలింపుట విగుల యనుచితము ఇట్టిపని జరుగకుండ కాంగ్రెసుమహాసభను రక్షించుటకు దేశమంతయు రేపటిదినము నడుముగట్టవలయును. అన్నిప్రాంతములందును జరిగెడి సభలలో, ప్రజల నిశ్చయము సువ్యక్తము గావలయును. గాంధీస్మరణము భారతీయుల ఇష్ట కామ్యార్థసిద్ధికి తోడ్పడు గాక!

భారతము తొలగిన పిమ్మట అట్టి యుద్ధమును నికను మహాత్ముని యుద్ధముమని పిలచుట యోగ్యము. అది సహకారోద్ధముము గావచ్చును. గాంధీ దేశాంత నిరాకరణోద్ధముము గాజాలను. తానెవనిబట్టి యుద్ధము, సహాయనిరాకరణమునకు

ముఖ్యభారముని గాంధీమహాత్ముడు భావించెను. ఆ విషయమై ఎట్టి రాజీ కంగీకరించుటకు, మహాత్ముడియ్య కొనసాగెను. కలకత్తా కాంగ్రెసుసభలో ఎంతయు ప్రోద్బలముజేసినను, మహాత్ముడు వెనుకగ్రహించెను. ధార్మికతను ముందుకు మహాత్ముడు ధర్మముని కంగీకరింపడు. గాంధీమహాత్ముడు కార్యాచరణమునకు వెనుకైన పిమ్మట, ప్రధాన విషయములనుగూర్చి గుసగుసలు బయలుదేరెను. శాసనోల్లంఘన సంఘనివేదికయందు, ఇవి రూపముబాల్చెను. మువ్వరు సభ్యులు శాసనసభా ప్రవేశము సుతరాం బనికరాదనియు, మువ్వరు సభ్యులు ప్రతిష్ఠాంశలకొరకు మూర్తి మిశ్ర బనికి వచ్చుననియు, సూచించిరి. ఇట్టి ప్రధాన విషయమై ఒక్కమారు సభకువదలిన పిమ్మట, దీక్షకు భంగము కలుగను. శాసనసభలో చేరి సహాయ నిరాకరణమును కొనసాగించుట కేవలము భ్రమ. ఈ సూచన క్రొత్తదిగాదు. గాంధీమహాత్ముడి సూచనలు స్పష్టయోజనములని వెనుకనే నిరాకరించి యుండెను. శాసనసభలకు బోదలవిన వారు బోవచ్చును. అందు కెట్టి యధ్యంతరముండదు. కాంగ్రెసుసభ ఎవరి స్వాతంత్ర్యమును అరికట్టుదు. కాని, కాంగ్రెసుసభ శాసనసభా ప్రవేశము నంగీకరింపవలయునని కోరుచో, కలుపురాజేపింపకమానరు. నిరర్థకముగ ధర్మమును త్యజించుటకు వారంగీకరింపరు. రేపటిదినము గాంధీమహాత్ముని స్మరించు వారందరును, నిరాకరణధర్మము అడుగుంటుండ కాపాడుట శరమధర్మము. ఇంతటితో వారి ధర్మము ముగియలేదు. మహాత్ముడు బోధించిన నిర్మాణకార్యక్రమము తమ కిష్టమయినను, దానిని ప్రజలు తిన్నగ నిర్వహించుట లేదనియు, అందుచే తాము శాసనసభా ప్రవేశమును బోధించితిమనియు, నెహ్రూప్రభృతులు సూచించుచున్నారు. ఈవాద మంత నిస్సారమయినను, ఇట్టి సంశయాత్ములకు వారి మాటను వారికే వప్పించుట ప్రజలధర్మము.

ఇందుకొరకు నిర్మాణకార్యక్రమమును అతి త్వరితముగ నిర్వహించుట దేశీయుల ధర్మమగుచున్నది. ఇంకను తడవుజేయుట, నష్టకారణమగును. స్వీయసామర్థ్యమునందు ప్రజలకు నమ్మకము దప్పిపోవచ్చును. ఆత్మవిశ్వాసము బలపడనకొలదియు స్వరాజ్యము చేరువకువచ్చును. సంతత కార్యదీక్ష నలననే ఈవిశ్వాసము బలపడుచుండును. గాంధీమహాత్ముని స్మరించి, నిరంతర దీక్షా నిమగ్నులగుటకు భారతీయులు బానుకొనవలయును. అప్పుడు దేశమును వెనుకకులాగెడి ప్రయత్నములు నిష్ఫలములగును. స్వరాజ్యసిద్ధి గలుగువరకు బనిపెచ్చెడి సంజేశమును భారతీయులకు గాంధీమహాత్ముడి పరకే బోధించియుండెను. దానిని ఎంతవరకు నిర్వహించిన, అంత శ్రేయస్కరము. స్వరాజ్యసిద్ధి ప్రజల దీక్షబలముపై నాధారపడియుండును. గాంధీ సంజేశలోక బిరుదుమంతయు లేదు. ప్రజలందుచే భ్రమపడకుండురుగాక! మహాత్ముని యుద్ధమునునే కొనసాగించెనని తెలుపుచు, దాని మూలాధారమును వెలింపుట విగుల యనుచితము ఇట్టిపని జరుగకుండ కాంగ్రెసుమహాసభను రక్షించుటకు దేశమంతయు రేపటిదినము నడుముగట్టవలయును. అన్నిప్రాంతములందును జరిగెడి సభలలో, ప్రజల నిశ్చయము సువ్యక్తము గావలయును. గాంధీస్మరణము భారతీయుల ఇష్ట కామ్యార్థసిద్ధికి తోడ్పడు గాక!

నూతన విశ్వవిద్యాలయములు

గ. పాత్రోగారు ప్రవేశపెట్టిన మదరాసు విశ్వవిద్యాలయపు చట్టము 1-న్న మధ్యాహ్నము సెలవుకలుగివారి పరిశీలన కంకబడెను. ఈ చట్టము గూర్చి ప్రధానపట్టణేతర భాగములందు, ప్రతికూల భావముగలదు. మదరాసు సి నేటుపథ నైతము, వ్యతిరేకభావము జూపెను. కాని, మంత్రిగా రీభావమును పాటింపక తమవిల్లును శాసనసభలో కొనసాగింపదలవిరి. మంత్రిగారి పక్షమునందయినను, ఈచట్టమునకు పూర్వ సుముఖత గనుపించును. ప్రసిద్ధ విద్యాధురీణులగు డి. బి. రఘుపతి వేంకటరత్నం నాయుడుగారు నైతము, ఈ చట్టమును ఖండించిరి. చెన్నపురికి పదిమైళ్లకులోపుగ సాశ్రమబోధనా విశ్వవిద్యాలయమును నెలకొల్పుట పాత్రోగారి యుద్దేశము. ఇట్టి విశ్వవిద్యాలయమువలన, ఇతర ప్రాంతములందలి కళాశాలలకు నష్టము వచ్చుననియు, అందుచే ముందుగ ఆంధ్ర ప్రదేశ్ విశ్వవిద్యాలయములను స్థాపించిన పిమ్మట, దీని విషయ ములోచింకవచ్చుననియు, పలువు రభిప్రాయపడి యుండిరి. ఇదిగాక, మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణము విశేషధనముతో గూడుకొనియున్న వ్యవహారము. ఇందుకు ధనమెటుల లభించునో పాత్రోగారు దెలుపరయిరి. సాశ్రమ విశ్వవిద్యాలయమున విద్య సభ్యునించెడి విద్యార్థుల కందరకు సరిపోయెడి వసతి గృహము నయినను ఏర్పాటు జేయు వీలులేదు. ఇట్టి స్థితిలో అలంకార విద్యాలయము నేర్పాటుపవలసియుండును. క్రొత్తసేతుపల్లి ప్రాత సేతుకు కొట్టివైచినటుల, మదరాసు విశ్వవిద్యాలయపు ఏర్పాటు ఇంతకుపూర్వమున్న ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణపు ఏర్పాటునకు భంగకర మగునని భోచును. ఒక్కమారు ఒక్కటే ఏర్పాటు కొనసాగవలెననుభావములధికారుల మనముల నావహించినటుల గనుపించును. కట్టమంచి రామలింగా రెడ్డిగారి వాక్యములుగూడ ఇందుల కనుగుణ్యముగ నున్నవి. భాషాప్రయుక్త విభాగములలో క్రొత్త విశ్వవిద్యాలయములను నిర్మించుట కన్న ను మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమును వృద్ధిబొందించుట ఎక్కువ సులభమనియు, అందుచే సులభమయిన పనిని ముందుగ నిర్వహించుట భావ్యమనియు, రామలింగా రెడ్డిగారు దెలిపిరి. మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమునందు మంత్రివర్గమునకు గల మక్కువచే, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణము విషయమై సుస్తీ జరుగక తప్పదు. ఈ యపాయమును గుర్తించియే, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణము విషయమై మంత్రిగారు సుస్తీజేయుచో, వారి ఆంధ్రత్వమునకు భంగమువచ్చునని, వేంకటరత్నం నాయుడుగారు నుండలించిరి. కావేరి ప్రాజెక్టుసందర్భము కృష్ణా రిజర్వాయరు ప్రాజెక్టు కొనసాగుట కెటుల అడ్డుమువచ్చెనో, మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణము, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణము త్వరితముగ కొనసాగకుండ అడ్డు గలుగజేయవచ్చును. మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయపు ఆకారము మార నున్నను, విద్యావిభానమునందంతగ మార్పు గనుపించదు. విద్యార్థులలో భావదాస్యమును పెంపొందించెడి విద్య యే కొనసాగుచుండును. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణము త్వరలో జరుగుటకు, ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమవసరమని చేరుగజెప్ప నక్కరలేదు. ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణము జరిగిన పిమ్మట ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయముపైన దృష్టిసంతను కేంద్రీకరింప జేయవచ్చును. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ విభాగసంఘమువారి విచారణ పూర్తయె చాల కాలమయినను, ఇంతవరకు వీరిని వేదిక బయల్పడ

లేదు. ఈనెల 22 వ తేదీన విశాఖపట్టణములో మదరాసుగవర్నరుగారి యధ్యక్షతక్రింద నొకసభ జరుగుననియు, అసభలో ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము నెక్కడ స్థాపింపవలయునో నిర్ణయింపబడుననియు తెలియుచున్నది. ఇందుపేషయమై స్థానికాభిమాన మెక్కుడుగబయల్పడుట సహజము. కాని, విశ్వ విద్యాలయ స్థాపనమునకు అన్నిభాగముల కందు బాటున నుండునట్టియు, విద్యాసౌకర్యము లుండు నట్టియు, క్రేంద్రస్థానము తగినస్థలమనుటకు సంది యములేదు. ఆంధ్రవ్యక్తిత్వమున కనువగు ఆంధ్ర రాష్ట్ర, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయముల నిర్మాణము పట్ల ఆంధ్రజాతీయవాది కట్టిగాఢముగ సభిలాష యున్నను, సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధి అతిపకి ముందుగ గావలయును. భావదాస్య ప్రవర్ధకమగు జాతీయ విశ్వ నాతడు ప్రోత్సహపరుపజాలడు. ఆంధ్రులు ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వమును, కాంగ్రెసుసభ యంగీక రించినది. భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర విభాగసూత్రము సంగకరించి, కాంగ్రెసుసభ ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణ మునకు గడంగినది ఇటులనే భాషలబట్టి వివిధ రాష్ట్రములను నిర్మించినది. భావిస్వరాజ్య విధా నము భాషాప్రయుక్తముగ నుండుననుటకు సంది యములేదు. స్వతంత్రమగు ఆంధ్రరాష్ట్రమును నిర్మించుటకు పునాదులిదివరకే నాటబడినది. స్వరాజ్యసిద్ధితో ఆంధ్రులకోర్కెలు తప్పక సఫల మగునని విశ్వసింపవచ్చును. అప్పుడు జాత్యభివృద్ధి కనువగు జాతీయవిద్య స్థాపితమై, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము, ఆంధ్ర రాష్ట్రము విలసిల్లునని తలంపవచ్చు ను. ఆంధ్రోద్యమమువలన జేతమున గలిగిన మార్పున మాత్రము గమనింపవచ్చును. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభాగమును, భాషాప్రయుక్త విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమును ఎల్లరయోమోడము బడయు చున్నవి. ద్రవిడసోదరులుగూడ ద్రవిడ విద్యాలయము గోరుచున్నారు. భారతజాతీయత విషయ మున ప్రబలిన దురభిప్రాయములిప్పుడు తొలగిపోయి నవి. సద్భిజములొకసరి నాటకొనిన పిమ్మట అవి వృధగా జోవు.

హిందూ దేశసహాయము : కమాల్ పాషాగారు
 కమాల్ పాషాగారు హిందూ దేశమున కంపిన సంధేశముబట్టి, తురుష్క సమస్యపరిష్కారమునకు హిందూదేశ మెటులతోడ్పడెనో గ్రహింపవచ్చును. సంయుక్త భారతవర్షమునకు కమాల్ పాషాగారు తమ సమస్యతులు చెలిపిరి. తుర్కీ బలముగ నుండుట, ఇస్లాం మతసంరక్షణకే గాక, ఆసియా స్వాతంత్ర్యమునకు గూడ ముఖ్యమని కమాల్ పాషాగారు చెలిపిరి. లాసానీ సంధి సమాజేతము నందు, తుర్కీ సమస్య త్వరలో పరిష్కారము గా నున్నది. ఇట్టి సమయమున, భారతవర్షము వెనుకటివలెనే తుర్కీకి సహాయము జేయవలెనని కమాల్ పాషాగారు కోరుచున్నారు. తుర్కీ తన స్వాతంత్ర్యమును పూర్తిగ కోల్పోనువరకు భారతీయు లెల్లరును తోడ్పడవలెననుటకు సందియము లేదు. మహమ్మదీయులతో బాటు హిందూవులును ఈ విషయమై ఏకాభిప్రాయతై యున్నారు. కిలాఫాత్ రక్షణముకోరికు మిగుల పట్టుదలతో కృషిసలిపిన గాంధీమహాత్ముడును, ఆలీసోదరులును కారాగృహబద్ధులైయున్నను, వారి కృషి సఫల మగుచున్నది. తుర్కీ నాయకుడగు కమాల్ పాషా గారు భారతీయులకు కృతజ్ఞతా పూర్వకముగ పండగముల నర్పించుచున్నారు. కిలాఫాత్ సమస్య వలన హిందువుల మహమ్మదీయుల మధ్య బలపడిన హృదయసంయోగము, ఎల్ల కాలముక నిలచి యుండగలదము. ఈ సంయోగము, స్వలాభ ప్రేరితమగునది కాదు, త్యాగధర్మముచే నీ సంబంధము కట్టుడియున్నది. ఇట్టి ధర్మమువలననే ఇక ముందును నిది కొనసాగ గలదు. హిందువులు, మహమ్మదీయుల మధ్యనే గాక, భారతీయులలో నన్నిజాతుల మధ్యను ఇట్టి సంయోగము బలపడుట యత్యవసరము. తుర్కీ-హిందూలను తిరస్కరించు దివసులు గతించినవి. ఇస్మిల్ పాషాగారిని, పాంకేరు గారు ప్రాప్తజేతున కాహ్వానించుట బట్టి తురుష్క సమస్య ప్రాముఖ్యమును గ్రహింప వచ్చును. తుర్కీ-సమస్య త్వరలో సనకూలముగ పరిష్కారమగుననియు, మహమ్మదీయుల హిందూలు సఫలమగుననియు, చేత పొనురుజామచున్నది.

సిక్కు గురద్యారా చట్టము
 ఎవరికిని బహిరంగ సిక్కుగురు ద్యారాచట్ట మును, పంజాబు ప్రభుత్వము వారు నిర్మించిరి. శాసనసభలో సభ్యసంఖ్యకులచే నీచట్ట మంగీక రింపబడెను. సెలెక్టుకమిటీలో సిక్కుసభ్యు లెవరును పాల్గొనరయిరి. ఈ చట్టము నుపసాదించిన వారు మహమ్మదీయులు. ఇట్టి చట్టమువలన లాభ మేమియులేదని, సభ్యులు కలుపు రెంతదూరము జెప్పినను పంజాబు ప్రభుత్వసభ్యుడు తనపట్టుదలను మానడయ్యెను. మహమ్మదీయు, క్రైస్తవసభ్యులు గూడ సిక్కులను సోదరములను భంగపరుపవలదని వేడుకొనిరి. కాని లాభము లేకజోయెను. చట్ట మును కొంతకాలము వరకయినను నిలిపివేయుడని గోరినను, సర్ జనుమెయినార్డుగారు వలన పడ దనిరి. కాని యీచట్టమును అకాలీలు పాటించ రని చెలుపనక్కరలేదు. ఇందువలన ప్రభుత్వము నకు గలిగెడి ప్రయోజనమేమి? క్రస్తుత విషయస్థితి దీని మూలమున దొలగననుట భ్రమ. ఈచట్టము నకు 41 మంది అనుకూలముగను, 33 గురు ప్రతికూలముగను వోటుజేసిరి. మౌత్తులగు లాలా హరి కిషోర్ లాలుగారు సైతము తటస్థులుగనుండిరి. ఇకముందునుండి, అకాలీలడిక్ష. ఇంకను బలపడునని తలంపవచ్చును. ఇంతవరకు మిలిటరీ పెన్షనరుల జతలరెండు నిర్బంధింపబడెను. మూడవ పెన్షనరుల జతసిద్ధమగుచున్నది. వీరు లెక్కములపై నెక్కి గురుకాబాగునకు వెడలెడరని తెలియుచున్నది. మాంచెస్టరు గార్డియనుపత్రికా విలేఖకుడు చెలిపినటులు, ప్రజాభిప్రాయమును తృణీకరించి పంజాబు ప్రభుత్వమువారు పరిపాలింపజాలరు. ఇంతవరకును వీరు జేసిన ప్రయత్నములు విఫలమ లయ్యెను. ఈ మారును విఫలముగాక మానగ. సిక్కుల దృఢ సంకల్పము త్వరలో సఫలముగాక మానదు. క్రస్తుత విషయ సుయమున హిందూ దేశమున కంతకును వీరి మార్గము ఆదర్శప్రాయమై, మనోదార్పణము బోగొట్టుగాక.

పార్లమెంటరీ ఎన్నికల ఫలితము
 నేటిపార్లమెంటు ప్రకారము కన్సర్వేటివు లధిక సంఖ్యకు లెన్నుకొనబడిరి. నిన్నటివరకు కన్సర్వేటివులు 235 మందియు, లేబరుపక్షమువారు 105 మందియు, లిబరలుపక్షమువారు 45 మందియు, నేషనల్ లిబరలుపక్షమువారు 33 గురును, ఇండిపెండెంటులు 11 మందియు, ఎన్నుకొనబడినటుల తెలియుచున్నది. లేబరుపక్షపుసంఖ్యలు ప్రోత్సాహకర ముగనున్నవి. లిబరలు లేబరుపక్షములవారుగలిసి, బోనర్లాగారి పరిపాలనను నిర్వీర్యముగ సాగునాయని శంకింపవలసియున్నది. బోనర్లాగారి ఎన్నికలోనే లేబరుప్రత్యేకి 12023 వోట్లను, బోనర్లాగారికి 15347 వోట్లను పచ్చుటబట్టి, లేబరుప్రముఖ్యమును గ్రహింపవచ్చును. ఆస్పిక్రతుగారు 313 వోట్ల భవముతో బయలుపడి బయటపడిరి. బోనర్లాప్రభుత్వములోనివారు కొందరి వోటిపోయిరి.

లేబరుపక్షమున పార్టీప్రముఖులగు శక్తవాలా గారు విజయమొందుట, గమనింపదగియున్నది. ఆస్టరుసెటి, ప్లిమత్తుకు సభ్యురాలుగ నెన్నుకొనబడెను. లేబరుపక్షనాయకుడును, హిందూదేశాభిమానియునగు కమాండరు కెన్వర్టీగా రెన్నుకొనబడిరి. రామ్మే మాక్నాల్లు, కలసల్ వెడ్జిపుడ్డు గద్దగుడ ఎన్నుకొనబడిరి. ఈ ఎన్నికలలో మిగుల విచిత్రముగ గనుపించువిషయము, చర్చిలు, మాంటాగూగార్డు లపజయము గాంచుటయే. మాంటాగూగారి యభిమానుల కీవార్త విషాదము గలిగింపగలదు. పార్లమెంటరీ ఎన్నికలఫలితము, హిందూదేశ దృక్పథమును మార్చజాలదు. పార్లమెంటుసభవారి అనుగ్రహముపై గాక, స్వీయబలము వైననే, భారతీయులు ఆధారపడియున్నారనుట నిశ్చయము.

అభిలభారత కాంగ్రెసు సంఘసభ
 ఈసభ 20 తేదీ సోమవారమునాడు కలకత్తాలో జరుగును. ఎట్టియిబ్బందులున్నను పాటింపక సభ్యులందరును హాజరగుట యవసరము. తమిళసభ్యులెల్లరును హాజరై తమిళరాష్ట్రీయసభవారి యభిప్రాయమును వ్యక్తపరుచుట యవసరమని, వాసుదేవద్యుగారు విన్నవించుచున్నాడు. ఇటులనే ఆంధ్ర సభ్యులు వెడలి ఆంధ్ర రాష్ట్రీయాభిప్రాయమును వ్యక్తపరుచుట అత్యవసరము. శాసనసభాప్రవేశమున కన్నిరాష్ట్రముల యభిప్రాయమును ప్రతికూలముగనున్నది. బీహారునాయకులు శాసనసభాప్రవేశమునకు ప్రతికూలముగ తమ యభిప్రాయమును తెలిపినటుల, అసోసియేటెడు పెన్సు వార్త చెలుపుచున్నది. జలియన్ వాలాబాగులో నుపన్యసించుచు, శాసనసభా ప్రవేశము బనికిరాదని, శంకరాచార్యస్వాములవారు స్పష్టపరిచిరి. ప్రాతసభ్యులతో గూడిన దయనను అఖిలభారత కాంగ్రెసుసభ జేతజేమ మాలోచించి, శాసన సభాప్రవేశమును నిరాకరించు గాక యని కోరెదము.

విపరీతవర్షములు
 దీపావళినాటినుండియు చెన్నపురిలో వర్షములు, ఏకధారగ కురియుచున్నవి. కాని మొన్నటి రాత్రి కురిసిన వర్షము అన్నిటిని మించెను. ఒక్కరాత్రిలో దాదాపు 9 1/2 అంగుళముల వర్షము పడెను. వర్షమునకు గాలియు, మెరుపులు, ఉరుములును దోడ్తై ప్రళయమువలె దోచెను. సలిపకాతోటలో పీడుగుబడెను. కాని ప్రాణాపాయము గలుగలేదు. అనేక భాగములు జలమయము లయ్యెను. స్థల్లో జనులిదవలసివచ్చెను. ఇంట్లు గోడలు హలభాగములందు నేల గూలెను. నిన్నటి యదయమున త్రాంబండ్ల రాకపోక లాగి పోయెను. ప్రయాణికులు పడిన యిబ్బందులకు మేరలేదు. కాని, నేడు వర్షములేక తెరిపిగనున్నది. నీరు దగ్గిపోయినది. వయణదేవుని కింతట నయినను కరుణ గలుగుగాక యని, ప్రజలు చేతుకొనుచున్నారు. కొంతకాలము క్రిందట, వర్షముకొరకు జనులు పరితపించిరి. ఇప్పుడు వర్షము లేకుండిన చాలునని ప్రార్థించుచున్నారు. ప్రకృతి స్వభావ మొంతిత్వంలో నూరునో యూహింపవచ్చును. మానవ పరిస్థితులుగూడ నింతయే.

సవరణ:—నిన్నటిము ఆంధ్రవత్తికలో పూడవ పుటకును అత్యున్నతాంధ్రమున కిది క్రింద ప్రకటించబడిన ప్రాయ మధ్యంగాని దీనిబాటున ప్రకటించబడినది. ఇది చిత్రము జగన్మోహన్ య్యలవారి పక్షపాతియే.

మదరాసు శాసనసభ

నేటి దినచర్య

నవంబరు 17:— శాసనసభ మరల యాయుదయము 11 గంటలకు గా. 45. పి. రాజగోపాలా చార్యులుగాను అగ్రాసనాధికారి ప్రారంభ మయ్యెను.

ప్రశ్నోత్తరములు

వి. పి. వేరరాజులు నాయుడుగారు

(ప్రశ్న (1) 18వ జిల్లాలో వదిలి వేసినట్టిగాని తెలిపోయినట్టిగాని నీటి కాల్వలేమి?

(2) అవి యెప్పుడు వదలివేయబడెను, తెలిపాయెను?

(3) వానిని పునరధిగమింపజేయుటగాని బాగుచేయుటగాని ప్రభుత్వము వారేమి చేసిరి?

(4) ఈనీటి కాల్వలకింద ఆయకట్టు విస్తీర్ణమెంత?

(5) అనీటి కాల్వలను కదలివేయుటకు గాని తెలిపావుటకు గాని కారణమేమి?

(6) ఈవదిలివేసిన, తెలిపాయన నీటి కాల్వలను, చెరువులనుబాగు చేయుటకై ఖర్చును?

(7) ఈ నీటి కాల్వలను ప్రభుత్వముగారేలే బాగుచేయలేదు?

(8) వీరిని బాగు చేయజేయుటకు ఇతరులు పాటుబడుటకు చట్టము లంగీకరించునా?

(9) రైతులు కావలసినవారు ప్రత్యేకపు కాల్వలను క్రొత్తవైనవయ్యెనా?

ఉ॥ (1) మొదలు 7 వరకు ప్రభుత్వమువారి కానివయ్యెనై తెలియదు. (8) పాడైపోయిన కొంతవలన బాగుచేయుటకు దరఖాస్తులు బోర్డు ప్రాంగింపింపి అర్జున నెం 2 ప్రకారమయ్యెను. కాల్వలను బాగుచేయుటకు బోర్డు ప్రాంగింపి అర్జున నెం 10 ప్యాదా 8 ప్రకారము దరఖాస్తులు జేయవలెను.

(9) ప్రత్యేకపు చట్టములు లేవు ప్రతివయమున దాని యొక్క యంత్రము క్రింది బట్టియొందును.

ఖానుసాహెబు ముహమ్మదు మహమ్మదు అబ్దుల్ రహిమాన్ సాహెబుగారు

ప్రశ్న— ఏ. పి. కమిషనరుగారు తమరు జేసిన సంస్కృత చట్టముల కావీని ప్రభుత్వమువారు బట్టిపెట్టెదరా?

ఉ॥— చట్టములు ప్రచురణకు సిద్ధముగ లేవు.

ఖానుబహదరు మహమ్మదు సదల్లా బాద్షాసాహెబుగారు

ప్రశ్న— (ఎ) మద్రాసు జిల్లల వర్తకుల సంఘమువారు మద్రాసు కార్పొరేషనులో సానముగానలెని విజ్ఞాపనంపిరా?

వి. దానిపై ప్రభుత్వము వారేమి ఉత్తరువులుజేసిరా? సి. అయితే ఆ ఉత్తరువు యెట్టిది?

ఉ॥— (ఎ) విజ్ఞాపనంపిరి.

(బి సి) ప్రభుత్వమువారికిని తమరంతాచించుచున్నాను. రావు బహదూరు యం. సి. రాజా

ప్రశ్న (1) ఏ. పి. కమిషనరుగారు పున్నామిలో న్యాయ కమిటీ సలహా లనుకరింపబడెను?

(2) న్యాయ కమిటీ సలహాలు అనుభూతిని విద్యాకాళి వారు లెందిరి?

(3) న్యాయ కమిటీ పున్నామి విధానము కచ్చుకుటకు తాత్కాలిక వేతనాభివృద్ధి అమీయుంబడెనా?

ఉ॥ (1) అంగ రుద్ధిగాల విషయములో గదు.

(2) అవును.

(3) అవును.

శ్రీమూర్తి శశిభూషణ రిఫో ముహమ్మదు

ప్రశ్న (1) ఒక ఉద్యోగి బదలాయించబడి నపుడు ప్రయాణపు బట్టెను లెక్కించుటలో, పెంపుకు కొడుకు ఆ ఉద్యోగి కంటుంబులలోని వాడుగా లెక్కింపబడదా?

(2) ప్రభుత్వము యీ అభ్యాసమును తొలగించి ఉత్తరువును సంస్కరింప నద్దోమి యున్నా?

ఉ॥ రెండుభాగములకును ప్రత్యుత్తరము. అనబులముగ నీకుబడి డి.

ప్రశ్న (1) ప్రభుత్వమువారి కధ్యక్షుడైన ఉత్తరపులలో బ్రెయినింగు స్కూల్లోని పరిశీలనము మానవత్వము కడకులా నున్నవారిని వెకెండ్లకిగారు సర్కిలైను టీచరుగారురా?

(2) నిజమేయైన యెవలవారికి లోకలు అలవెస్సులేదా?

(3) అట్టి ఉపాధ్యాయులకు యెక్కువతేలు జీతముల నియమమునై కచ్చుకుగానుబెట్టిరా? అయితే రేపేమి?

(4) వైరెక్టుగారి సలహా ప్రభుత్వమువారు తుగిత జునిరా?

(5) లేదన్నచో అసలహా సంగీకరింపక పోవుటకు కారణమేమి?

ఉ॥ (1) అవును (2) అవును (3) అవును. వైరెక్టుగా బ్రెయినింగు స్కూల్లోని పరిశీలన మానవత్వము కడకులా యలట 40-40-36-1-70 జీతములియ్యవలెను. (4, 5) ప్రభుత్వమువారు 35-35-15-50-1-60 కి ఒప్పుకొనిరి. ఈ స్కూలులో బ్రెయినింగు స్కూల్లోని టీచరుకు గూడ ఒప్పుకొనిరి.

సి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు

ప్రశ్న (1) క్రిందటి సెషియన్లలో చేసిన తీర్మానము ప్రకారము ఫారెస్టు కన్సర్వేటరులలో నోకరును, రెవిన్యూబోర్డుమెంబర్లలో నోకరును భారతీయులను నియమించు నియమమై ఆంధ్రలో బెట్ట నడవేయబడి యున్నారా?

ఉ॥ తీర్మానము భూక ముందుకొన బడును.

ప్రశ్న (2) తరములు జరిగిన పిమ్మట నవంబరు 11 వ తేదీ వాడు ఆర్థిక యువసంఘము సమావేశమై గావించిన చర్యను కార్యకర్తల సేవించెను.

శాసనసభ యీ సాయంకాలము ఆరవనియూ తరువాత మరల దినంబరు 18 వ తేదీ వాడు సమావేశమై 22 వ తేదీ వరకు జరుగుననియు అభ్యుత్థులు తెలిపిరి.

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ పునర్నిర్మాణపు బిల్లు ఉప సంఘమునకు అభ్యుత్థులు గా. పి. పి. పాల్ గారిని అగ్రాసనాధికారిని నియమించిరి.

మదరాసు పోర్టుట్రపుబిల్లు

5 వ క్లాజులో 8 వ కేసున 1 వ భాగమునందు ఈ విధముగ నంపవలె నని గా. లా మెంబరు ఉపపాదించెను.

అభ్యుత్థుడు రాష్ట్రీయప్రభుత్వమువారిచే నియమించబడెను. మిగిలిన ప్రస్తీలలో నలుగురు మదరాసు నర్తకసంఘమువారి చేతను, ఇరువురు దక్షిణ హిందూస్థాన నర్తకసంఘమువారి చేతను, ఒకరు దక్షిణ హిందూస్థాన తొల్లనర్తకసంఘమువారి చేతను ఒకరు మదరాసు బట్టల నర్తక సంఘమువారి చేతను ఎన్నుకొనబడిన వారుగ నుండురు.

ఇందులకు 5 వ యంగీకరించెను.

5 వ క్లాజులో పిమ్మట 4 వ క్లాజులో “నిరంధనలలో నన్న ప్రకారము” అనుపదములలో “నిరంధనగాని తీర్మానములు” అనిపదములను జేర్చవలెనని గా. లా మెంబరు ఉపపాదించెను. 5 వ యంగీకరించెను.

తరువాత 18, 31 వ క్లాజులో కొన్నిమాట్నములు మార్పులు గావించబడెను.

33 వ క్లాజునకు ఈ క్రింది కేసును చేర్చుటకు గా. లా మెంబరు ఉపపాదించెను.

“ఈ చట్ట మమలలోనికి వచ్చిన తరువాత అగ్రాసనాధికారిగా యికిర బ్రస్టీల యుద్ధాగ్రామము రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము వారి కర్తవ్యము ప్రకారము అగును. 8 వ కేసున ప్రకారము ఎన్నికలకు రాష్ట్రీయప్రభుత్వము వారేయింతులు చేయుదురు. వెంటటి బ్రస్టీల యిమిడికలము మిగిలుగానే క్రొత్త వారు అధికారమును గల్గురు.

సంబంధించిన బిల్లును చట్టముగ నామోదించుటకు గా. 18 వ క్లాజునకు టాడ్డలకు గారు ఉపపాదించిరి.

5 వ యంగీకరింపగా బిల్లు చట్టమయ్యెను.

తరువాత కార్యలక్ష్యము సంబంధి లోపములకలన కారణములకు తాము వెల్లవలసికచ్చెనని గా. 18 వ క్లాజున అభ్యుత్థుగారు ప్రభుత్వము పక్షమున కభ్యుత్థులు తమరంతాచేవలెనని.

తీర్మానములు

లానడు రెవిన్యూ సెటిల్మెంటు పర్సెంటు రెవిన్యూ సెటిల్మెంటుకు గూర్చిన బిల్లులను ప్రవేశపెట్టుటకు రాజధాని యందలి రీ సెటిల్మెంటు మాచనల నవలలోనికి పెట్టవలదను తీర్మానమున ఏ రంగనాథం మొదలగువారు రుపహరించిరి.

ఉపపాదించుచు రంగనాథం మొదలగువారు గారిట్లు చెప్పిరి. వర్మ సెంటు సెటిల్మెంటును గూర్చి రా. బి. అమంపల్లె కృష్ణరావు గారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానమును ఈసభ యంగీకరించి యుండెను. తీర్మానము ఆమోదించబడినను, రీ సెటిల్మెంటు మాచనలను అసలలో పెట్ట నెందుట అనుచితుముగ నుండెను. కాన నసభవారి తీర్మానమును గా. రెవిన్యూ సభ్యుడు త్రోవేపుచ్చి రీ సెటిల్మెంటు మాచనలను అసలలో పెట్టుట బాగుగ లేదు.

బల్లెగ, అనంతపురం జిల్లాలలో, ఒక సంకల్పమునకు అను అలో పెట్టగూడదని సభ తీర్మానించిన ప్రకారము ప్రభుత్వము అంగీకరించియుండెను. ప్రస్తుత తీర్మానములన ప్రభుత్వమునకు విశేషము నష్టముండదని మొదలగువారు చెప్పిరి.

వాండ్లార్లుగారు (తంజావూరు) రైతీర్మానమును ఆమోదించుచు రయితుల కష్టములను గమనించియొనను ప్రభుత్వము వారి తీర్మానము సంగీకరింపదగునని చెప్పిరి.

గా. రెవిన్యూ సభ్యు డెల్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. ల్యాండు రెవిన్యూను గూర్చినబిల్లును ప్రవేశపెట్టవలెనని ప్రభుత్వమువారు

మొదటనే తలచియుండిరి. ఈలోపుగ గతసంవత్సరము డిసెంబరు మాసమున గా. కల్లూరుసభ్యుడు పర్సెంటు సెటిల్మెంటు బిల్లునుగూర్చి యొకతీర్మానమును ప్రవేశపెట్టెను. ఈ సభ్యుని సభ్యులధిక సంఖ్యాకు లా తీర్మానము సంగీకరించెను. పర్సెంటు సెటిల్మెంటును ప్రవేశపెట్టుటకు ఈ ప్రభుత్వమున కధికారము లేనందున మేము భారత ప్రభుత్వమువారికి ఆ కాగితము లప్పిటి ని పంపితిమి. కాని మాకింను ప్రత్యుత్తరములేదు. ఈలోపుగ ల్యాండురెవిన్యూ బిల్లునుగూర్చి యేమి చేయవలెనని మేముభారత ప్రభుత్వమున రిని కోరితిమి. ఆ యుత్తరమునకును ప్రత్యుత్తర మిప్పుడు వారేదు.

ఈ తీర్మానమును ఆంధ్రలో బెట్టవలెన్న రాష్ట్రీయ వాయము కింగీవును. ఖర్చుఅసరిమితుముగనుండ ప్రస్తుతముండెడి యాదాయమును కింగీచిన చాలకష్టముగ నుండును. రీ సెటిల్మెంటును కిప్పటికేచాల ద్రవ్యము వెచ్చింపబడినది. రీ సెటిల్మెంటు ఆధికారులు చాల యువయుక్తములకు కార్యములను జేసిరి. వారి మాచనల నాచరణలో బెట్టవలెన్న రాష్ట్రీయమునకు నష్టము గలదును. ఈ సంవత్సరము మే నెల వరకును ఒక తంజావూరు జిల్లాకే రీ సెటిల్మెంటు క్యయము రూ 5,50,000 కి యెయ్యెను. తరువాత జరిగిన ఖర్చు ఎంతైనదియు ఇంకను తెలియలేదు. ఉత్తర దక్షిణారాధ్రుడు జిల్లాలలో రీ సెటిల్మెంటు ఇంకనుజరుగుచున్నది. బల్లెగ, అనంతపురం జిల్లాలలో ఈ సంవత్సరము జాకోలకు రూ 2, 87, 636 లయ్యెను. ఆరెండు జిల్లాలలోను రీ సెటిల్మెంటు మాచనలొక్క సంవత్సరముకుకు అచరణలోబెట్టుటకు పీటులేదు. తిరుచనాపల్లిలో రీ సెటిల్మెంటు ముగిసినది. ఎప్పి మేటులు మాత్రమి. కను ప్రభుత్వము వారి కందలేదు.

ఈ రీ సెటిల్మెంటు మాచనల వలనసాటుకు ఇరువది మొక్కలు ఇరువదియైదు మిలరకు ఆదాయమునచ్చును. మన రాజధాని ఖజానాలో ద్రవ్యము లేకయుండ ఈసమస్యకు కృధాసీ యుటయొచితమగునా? ఈద్రవ్యమును మనమేల నిరాకరింపకల యును. ఎప్పి మేటులు వచ్చి ఆమోదించబడిన వానిని నాచరణలోబెట్టవలెనుటకు కారణములు కన్పింపవు. ఏదైతేలిది ప్రవేశములలో న భ్యంతరములున్న యెడల. వానినిగూర్చి ప్రత్యేకముగ ప్రభుత్వాధికారులకు దెచ్చుకొనిన, ప్రభుత్వమువారిట్టి వానిని యాచించుటకు బూనుకొందురు. అంతయగాని, యాతీర్మానము ప్రకారము జరుపుటకు వీలలేదు. ల్యాండు రెవిన్యూబిల్లును ప్రవేశపెట్టుటకు వసతికలగ గానే దానిని ప్రవేశపెట్టెను. ఈలోపుగ అకభ్యుత్థుల యధి ప్రాయములను గైకొన కలసి యుండును. బిల్లును ప్రవేశపెట్టి గానే చట్టమును గావించుటకును వీలులేదు.

అట్టివానిని గూర్చి తొందరపడుటకును కారు. భారత ప్రభుత్వమువారు, ఆ బిల్లున కంగీకారము తెలుపవలయుండును. పర్సెంటు సెటిల్మెంటును గూర్చి భారత ప్రభుత్వమువారి యంగీకారము ఈ దినము వచ్చినను, మదరాసు ప్రభుత్వము వారు ఒక్కప్రకటనగావించుటకు వీలుండదు. తరువాతకొన్ని సంవత్సరములు తగిన యేర్పాటులు చేయవలసియుండును. ఆ పిమ్మటనే పర్సెంటు సెటిల్మెంటు కద్దలి నాచరణలో బెట్టవలసి యుండును. తంజావూరు జిల్లావారు నవంబరు 12 వ తేదీ సమావేశమై రీ సెటిల్మెంటుకు గూర్చి ప్రభుత్వమువారిలో సంప్రదింపుటకు ఒక రాయబార సంఘము నేర్పింపుచేసి కొనిరి. వారువచ్చి నాతోమాటలాడుదురు. అయినను, ప్రభుత్వము వారు తంజావూరు రాయబారపు కోర్కెలను గమనింపని యెడల “ధర్మబద్ధుడు తంజావూరు ధర్మ విరహితకుడు కెయిరా” యగుననియు తంజావూరు సభలో నొకరు పలికి యుండిరి. ఏ ప్రవేశముకై నను ప్రత్యేకముగ నిబ్బండులున్న, ప్రభుత్వమువారు వానిని తప్పక గవనింతురు. కాని ఈ తీర్మానము సంగీకరింపటకు వీలులేదని గా. సర్ వాచి బుల్లసాహెబుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

రీ సెటిల్మెంటు పార్టీ వారు చేయుచుండు గంధర్గోళము గమనించుచు, కష్టములను హెచ్చింపవలెనను మాచనల కష్టము వారు సహేతుకముగ నేమియు వివరములను దెచ్చరనియు నుల్లం మరక్కాయరు గారును, పక్కిన స్వామిపిల్లె గారును చెప్పిరి.

ప్రభుత్వమువారు గావించు క్యయమును ధరించుట కయి తులపని కాదనియు, వారందరును రీ సెటిల్మెంటు పద్ధతులకలన బాధపడు చుండిననియు ఎం. ఆర్. నేరుత్తిం రయ్యగారు (తంజావూరు) చెప్పి తీర్మానమున కనుసారముగ మాటలాడిరి.

అంతట ఆర్. పి. రాజగోపాలా చారిగారి స్థానమున డి. బి. కేశవపిల్లెగారు కూర్చుండిరి.

రీ సెటిల్మెంటు మాచనల కలన మిరా తి వారులకు కష్టము లేదనియు, కష్టములను బాన్తి చేయవచ్చు ప్రభుత్వమునకు ఆదాయమే యుండదనియు ఎస్. సోమసుందం పిల్లెగారు చెప్పి తీర్మానమునకు ప్రతికూలముగ నుండిరి.

ద్రవ్యవసతి లేవును ఈతీర్మానమును ప్రవేశపెట్టుట యొచితముగ లేదనియు, ప్రత్యేకముగ నిబ్బండులు గల జిల్లాల

విదేశ వార్తలు

బ్రిటిషు ఎన్నిక ఫలితములు

కాన్సర్వేటివుల విజయము

మాంటాగు చర్చిలుగారు ఎన్నుకొనబడలేదు

బోనర్ల, ఆస్క్విత్తు, కెన్యంగార్లు మరల విజయము గాంచుట

కార్లికులకు గొప్పలాభము

లండన్, గురువారము, సాయంకాలము 4-30. పార్లమెంటు ఎన్నికలలో యూనియన్లులకు ఎక్కువ ఓటులు వచ్చినవని రూటర్ కంటిపార్టీ తలుపుచున్నది:-

ఎన్నిక వివరములు

లండన్ గురువారము సాయంకాలము 3-30

కాన్సర్వేటివులు	295
కార్లికులు	105
లిబరలు	45
సేవనర్ లిబరలు	33
ఇండిపెండెంటు	11

మరికొన్ని ఫలితములు

ప్రధానమంత్రి కార్లికులతో పోరుట గ్లాస్టో (సెంట్రల్)

బోనర్ల (కొ. యూ)	15437
మిచేలు (కార్లికులు)	12923
గర్జాపెయిసు (లిబర)	2518
కార్లికులకంటే ఎక్కువ ఓటులు	2,514

వారు తంజావూరు, బళ్ళారి అనంతపురం ప్రభుత్వమువారికి తెలుపుకొన వచ్చుననియు టి. వి. రామలింగం జైటిగారు చెప్పిరి.

21. 22 కృష్ణమనాయగారు తీర్మానములలోని భారములతో సానుభూతి కలిగియుండిరి. కాని ఈ తీర్మానము వలన ఆదాయము తగ్గునని భయపడిరి

రా.బి. ఆచందర్ల కృష్ణారావుగారు రంగశాధంమొక ల్యూరుగారి తీర్మానమును బలపరచుచు ఇట్లుచెప్పిరి: కోయంబు త్రూరు, మలబారు జిల్లాలతరఫులను రంగశాధం మొదల్యూరు గారి తీర్మానము నుపసంహరించి కొనుమని కోరిరి. ఉపపాదకుని యభిప్రాయ మెట్లుండెనోనాకు తెలియదు.

రం. మొదల్యూరుగారు: నే నుపసంహరించుకొనుట లేదు.

కృష్ణారావుగారు ఉపసంహరించుకొనవచ్చు నే నీ తీర్మానముతో నేకీభవించుచున్నాను. వర్మసెంటు సెంట్రెంటును గూర్చి తీర్మానముపైని కాగితముల నన్నిటిని భారతప్రభుత్వమువారికి 11 మాసముల క్రిందకు వంపియుండిమని గొ. రెవిన్యూ మెంబరు చెప్పెను. భారత ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యుత్తరమియ్యవచ్చు మదరాసు ప్రభుత్వమువారే తొందరపెట్టియుండగూడదు? ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు చరిగియుండవని నేను నమ్ముచున్నాను. వర్మసెంటు సెంట్రెంటు పద్ధతి నొకదినములోపుకా నావరణలో బెట్టుట కష్టమని నేనంగీకరించెదను. కాని సెంట్రెంటు పనిని ప్రింట్ కాలమైనను సాగించుచుండుటయు, అపద్ధతికనుగుణముగ నుండదు. ఏదైనా కొన్ని ప్రదేశములను కష్టముగనున్న వానిని గమనించెదమనిగొ. రెవిన్యూ మెంబరు చెప్పియుండెను. అధికారులు గావించెడి పార్లమెంటును సుగరించుటయు, మనమిది ల్యూరురెవిన్యూపద్ధతిని నిర్ణయించుటయు కొనసంధి పనిగాని ఏవోకొన్ని ప్రదేశములందు సెంట్రెంటు అధికారులు కష్టముచనలు గావించిరి. వానిని కష్టించి సహాయము చేయుటని రెవిన్యూ మెంబరును కోరుట మనపనికాదు. తీ సెంట్రెంటు మావలను ఆచరణలో బెట్టవలసినది విధానమునే మనము ఆశీర్వదించుచుంటిమి.

కృష్ణారావుగారి యుపన్యాసము ముగియవచ్చుటికి 1-30 అయ్యెను.

సభ్యులంతటా ఫలహారములై లేచిరి. మరల మధ్యాహ్నము 2-30 గంటలకు సమావేశ మయ్యెదరు. సాయంకాలపు చర్చ లేవటి పత్రికయందు ప్రకటింపబడును.

సాధారణపు ఎన్నికలు 1918

బోనర్ల (కొ. యూ)	17658
డి. జె. ఎం. క్విక్ (కార్లి)	4786
ఎక్కువ ఓటు.	12,917

ఆస్క్విత్తుగారు కష్టముమీద విజయము గాంచుట

ఆస్క్విత్తు (లిబర)	15,005
జె. ఎం. బిగ్గె (కొ. యూ)	14,689
ఎక్కువ ఓటు.	316

ఉపఎన్నికలు ఫిబ్రవరి 1920

ఆస్క్విత్తు (ఇండి-లిబర)	14786
ఆస్క్విత్తు	14786
జె. ఎం. బిగ్గె (కార్లి)	11902
జె. ఎ. డి. మాక్వీక్ (కొ. యూ)	8795

కార్లికులకంటే ఎక్కువ ఓటు.

జె. ఎం. ఎం. ఎర్క్వైక్ (ఇండి. కొ)	11252
కర్నూల లెస్లీ విల్సన్ (కొ)	7559
కమాండెంటు మ్యూరీ ఆల్కె	1809
మొత్తము అందరికంటే 2884 ఓట్లు ఎక్కువ వచ్చినవి.	
కర్నూల లెస్లీ విల్సన్ గారు కొయలివ.కొ యూనియన్లు నాయకుడు. రిపబ్లికన్ ప్రతినిధి. బోనర్ల ప్రభుత్వములో (లైబర) సెక్రటరీగ నియమింపబడిరి.	

192. జూన్ ఎన్నికలు

జె. ఎం. ఎం. ఎర్క్వైక్ (ఇండి)	7244
కర్నూల్ గె. హెచ్. జె. సెన్ (కొ. యూ)	5356
ఎక్కువ ఓటులు	1888

అండర్ సెక్రటరీ ఓడిపోవుట

టాంబు (కార్లి)	26519
కర్నూల హడ్డి	24798
కర్నూల మా స్టాకర్లీ (కొ)	22574
క్యాం (కొ)	21415
స్టాకర్లీగారు జే. కియన్ క్రాఫ్ట్ ములకు అండర్ సెక్రటరీగ బోనర్లగారిచే నియమింపబడిరి.	

పార్టీ కార్లికులకు విజయము నొందుట

సలల్ వాలా (కొ)	11311
హగ్గి (నే. లి)	9290
అల్ హూ (లి. బ)	1758

ఎక్కువ ఓటులు

సాధారణపు ఎన్నికలు 1918

అల్ హూస్ (కొ. లి)	11231
దెస్సాన్ల సరి (కొ)	8864
ఎక్కువ ఓటులు	263

క్లయన్లకు 300 ఓట్లు ఎక్కువ వచ్చినవి. పూర్వము మంత్రులుగనున్న డాక్టరు మ్యేకన్ మిరా, రాబర్టు హెడ్, సర్ ప్యాన్సు ఎల్. హేల్ గార్లు ఎక్కువ ఓట్లు సంపాదించిరి.

పూర్వపు ఫలితములు

సర్ అల్బర్ట్ మాడ్ (కొ. లి)	8579
డి. జేవిన్	7378
హెన్రీ ల్యాండ్ (కొ)	5510

ఎక్కువ ఓట్లు

లివర్పూలు 1918

రెస్లీ స్కాట్లు (కొ. యూ)	10286
ఏ. హార్వర్డు (ఇండి)	8225
ఎక్కువ	2061

పి. హూరుకు ఏకైకత ఎన్నుకొనబడెను.

40 ఏండ్లకు ఇపుడు ఆరవన్న ఏండ్లకు లి. రం. యధార్థి మ్యూరి యటూగారు (డై. హార్డు) ఎన్నుకొనబడిరి.

కె. వర్మిగారు మరల ఎన్నుకొనబడిరి.

లిస్మిత్ గారు కార్లికు విజయమును గాంచిరి.

మ్యూరియట్లు (కొ. యూ)	9605
పి. స్కిక్ గు (లిబ)	4057
సెడ్జ్ (కొ. లి)	8032
హార్వర్డు (కొ)	7697
అవుట్ కంటు (ఇం. పి. లి)	2708
లంవాడి (లిబ)	1459
బెక్ టెల్లెట్లు (కొ)	12079
కోల్ లెక్రూపు	4155
పిల్లు (కొ. యూ)	13710
లిల్లెక్ (కొ)	3610
కెన్సర్లీ (లిబ)	8616
యూనైట్డ్ సెన్సి (కొ. యూ)	7699
సకరాలర్లు క్లత్త (కొ. యూ)	8820
సోమరెల్లీ (లిబ)	7709
బ్లాండ్ (కొ)	6824

రాంసీ మాక్ డొనల్డుగారు అనలింగ తమ స్థానమును జయించిరి.

వెన్నిగారు కెంగ్కుటేకు ప్రతినిధిగ ఎన్నుకొనబడిరి. కర్నూల కెడ్జ్ గారు ఎన్నుకొనబడిరి.

లక్ష్మీ సహాయమును బొందిన పార్లమెంటు జేక్సు మెకలు గారు కేరళపుట. ఈయన గూడ ఓటునిచ్చిరి.

ప్రార్థనార్థ మెంటు పత్తమువారు

కొ. యూనియన్లు	314
లిబరలు	117
సేవనలు డి. హెచ్. ర్లీ	9
కొయలివ.కొ	1
లిబరలు	36
యూనియన్లు కాన్సర్వేటివులు	41
కార్లికులు	77
సిక్ పిక్ (స్థానముల నలంకరించ నేలేదు)	72
హరీయవాదులు	7
ఇతర పత్తమువారు	12
మొత్తము.	686

క్రొత్త పార్లమెంటు

ఇంగ్లాండు	492
జేలు	36
స్కాట్లాండ్	74
అల్లనరు	13

మొత్తము.

అధ్యక్షులు

కెన్సర్లీవులు	471
లి. రం.	335
సేవనర్ లిబరలు	137
కార్లికులు	402
ఇండిపెండెంటు వర్మిరా	67
వివిధ యూనియన్లు	13

హార్డింగ్ ప్రభువు పాయింట్ గార్లు సంప్రదించుకొనిన పిదప అంగ్ల పరాకులకు భిన్నా భిప్రాయములు అంతరించి సామిప్య ప్రాచ్యసమస్యనుగూర్చి ఏకాభిప్రాయము ఏర్పడినది.

వివిధ రిపబ్లికన్ ప్రభుత్వమును అంగీకరించెనని అరబ్బు చేయబడిన మెస్మిన్ వారి మాన్యు వారు విరుద్ధం చేయుచుండిరి.

జర్మను మంత్రివర్గము

మార్కును నిలకడగ నుండు విధానమును ప్రవేశపెట్టిన గాని ప్రజాపక్ష వలంబులతో సాంఘికవాదులు చేయూతలకొన గమనిరి. ప్రజాపక్ష వలంబులు మాత్రము ఇంతవరకు అట్టియధ యము నీయలేదు.

సాంఘికవాదులు చేయూత నొనగటకు నిరాకరించుటచే విదేశపు విధానమును జరుగుదుగ పరిష్కారము చేయవలసి యున్నదని డాక్టరు వర్మ గారు నదిరి.

క్రొత్త ప్రభుత్వమును ఏర్పరచుట యు నని ఎబర్డువారిని గోరిరి.

P. O. Calcutta,

పాశ్చాత్య రాజ్యతంత్రము

ఆస్త్రియా రాజ్యము-నూతన రాజ్యాంగ నిర్మాణము

(వి. ఎ. శర్మ గారు వ్రాసినది. వి. బి. టి.)

పాశ్చాత్య భూభాగమునందు రాజ్యము లన్నింటిలో ఆస్త్రియా రాజ్యము కడుంగడు ప్రఖ్యాతి గాంచిన దేశము. యూరప్ లో మునుపటి పూర్వము ఈ దేశము, రాజ్యవిస్తీర్ణమునను, జనసంఖ్య మందును, భౌగోళిక సంపదలందును ఇతర దేశములకన్నను అత్యున్నత స్థానమునందుండినది. రాజ్యపాలనమున, ఆర్థికపు, రహద్య, జర్మనీ మొదలగు రాజ్యములకన్న ముందంజవైచినది. గొప్ప గొప్ప రాజ్యములను సంస్థాపించి, బహుళతాత్వములు కీర్తి ప్రతిష్ఠల గాంచిన స్థానములను, హంగరీయుల గుర్తరాజ్యమును, తన వాతవైట్టుకొని, వారిని నానావిధములగు బాధలపెట్టింది. థెర్మోప్రాటవెగారే సంపాదించబడిన "ఇతరదేశ సలహా అసహాయము" పుస్తకమునందు గల హంగరీ చరిత్రమును, ఆర్థికపు గారి వివరమును "హంగరీ స్వాతంత్ర్య విముక్తి" పుస్తకమునందు గల వివరమును చదివినవారికి, ఈ విషయము బేటలెల్లముగ దెలియునుగదా!

ఈ దేశమునందు గల రాజకీయములలో ముఖ్యమైనవి లు నిరంతరము కారణము. అన్నియోతాత్వములు, రహద్య, జర్మనీ రాజులవలె, రాజ్యపాలనము చేయుచు, ప్రజలను పెట్టిన బాధ లన్నియును కట్టించి కట్టించు గాదు. ప్రజాభిమతిని కొనసాగించుట అదేశమున కాననభవము, లేకపోలేదు. ఇయినదే? అంతయు "పేరునకే! స్వతంత్రించి ప్రజల శ్రేయోదాయమునకు వివిధముల సహాయము చేసి భవిష్యము గట్టుకొనినది గాదు. రాజ్యాధిపతి చురు ప్రాప్తిను, బోధాప్రకృతియే అన్నివిషయములలో పెద్దది. ఆయన పరిపాలనమునకు కాకునవారితి మోక్షములు పరమేశ్వరునకే ఎరుక.

దేశమునగుల శ్రేయములు, పరిశ్రమలయము అన్నియు ప్రభువుల యధీనములు. వీరు కర్మకులను, పాటక జనాంగమును పెట్టుచుండు బాధ లన్నిన్ని యని కట్టించి నలవికాదు. శ్రేయములలో సేద్యము చేయుచుండు కర్మకుల యజమానుల సహగుల నొత్తును సేవింపుచుండవలయును. ప్రభువులను బాధెన్ని విధముల కట్ట పెట్టినను, కొట్టినను చంపినను అనుబాధలేదు. పాటక జనాంగ పరిస్థితులు సైత మిటులనే. వారికి నుబుజుకూలి అర్థపూటయైనను కడుపార తినుటకు చాలదు. వారు నిశించి స్థలములు నరకకూపములు. వీరి కుటుంబ కార్యకర్తలు కర్మకులు. వీరిని సతతము భక్తి కర్మలతో వినుచు విశేషములతో సేవింపు కొనుచుండినగాని ముక్తిలేదు. కర్మకులను, చనిపాండ్ర కటుల చంపుచు అదేశము నందలి భాగ్యవంతులు కొట్టుకొని ద్రవ్యములు సేకరించుచుండిరి. రాజాంగకేత్రములకు మించిన మంది రములను నిర్ణయించుకొనుచు హాయిగ ముఖముగ నుండుచుండిరే గాని తమ భాగ్యసంపదలకు పునాదులైన రైతాంగము, పాటక జనాంగములవారి స్థితిగతు లెటులున్నవో కల్పనైన దలంచినవారు కారు. చుక్కకర్తిగాదు ప్రతిమ, ఈకోటిశ్రమల కార్యము లన్నింటిని మన్నించు చుండుట దివి కాదు. కోటి శ్రమల ఆయన ఆప్తమిత్రము. రాజ కార్యనిర్వాహము, వారి రాజ్య సేవకై చుక్కకర్తిగాదు, ప్రతిసంకల్పమును, ప్రసాదించు చుండిన విరులు, గౌరవ లాంఛనములు ఇచ్చిన్నియని కర్మసంకరముగాదు.

ఒకవైపున రైతమును మరొకవైపున ద్రవ్యమును పూజించ వలసినదనినను, బడరాని కష్టముల ననుభవించుచున్న ప్రజలు ఆదేశపురాజును ప్రభువులను తైసమానులుగా జూచుచుండువారు. 1914 సం. న యూరప్ లో ముఖ్యమైన భౌగోళిక సైపుచక్రవర్తి దేశమున సుచారము చేయుట తటస్థించిన సందర్భమున, గొప్పగొప్ప ప్రభువులు, భవనంతులు, కర్మకులు పని వాండ్రందగు, అయినగారింట్లను తాకిన, ఎంతయోత్సాహము వచ్చునని, భావించుచుండినను చెప్పిన ఆయనయందు ప్రజలకుగల భక్తి ప్రేమలు ఎంతవరకుగలవో తెలియగలదు. అయినను ఈ దాస్య మంతవరకుభగవానునికి, నానావిధములగు కష్టములకు లోనగుచుండిన ఈదేశములపట్ల కరుణలేవా?

అకస్మాత్తుగా విరోధానుభవముగ్రామము ప్రారంభమైనది. శత్రువునందలివారిపక్షమున ఆస్త్రియాదేశము చేరవలసినదని. ఇందులకుగల కారణములనిచ్చట నువ్వారి చుట అనవసరము. ఆస్త్రియా రాజ్యము వర్తకరాజ్యపాదములలో ప్రధానమున గావుతిగాంచిన దేశము. ముఖ్యపట్టణముగు వియన్నానగరము కోటిశ్రమల కందరికిని నానభయము. అన్ని దేశములవారి కుపయోగించువస్తువులను తయారుచేయుటకు ఇచ్చట వుండవలసింది కర్మా

గారములుగలవు. ఒకనాడొక కర్మాగారమున పనినిలువినదని కోట్ల కొలది రూప్యములు నష్టముగలుగునని జెప్పిన, యనంతటి కర్మాగారములు ఎంతవరకు హోరాహోరక పనిచేయుచున్నదియు చెప్పకయే చెప్పగలుగును. కోటిశ్రమల భాగ్యము తమ పనినందలె గలదు. యెద్దము వలన ఇతరదేశములతో వ్యాపారము కొంతకాలము నిలుపుటల చేయువలసినదనిచి కలన దేశమునందు గల అందు ముఖ్యముగ వియన్నాయందు పరిశ్రామికాలము లన్నియు ముసి చేయబడినవి. కోట్లకొలది పనివాండ్లు కూలిగానిలేక పనిచేయ నుడవలసినదని. గోరుచుట్టుమీద కోరిలిపోతునుటలు దీనికి సహాయ భూతముగ దేశమునందలితమ కర్మ ప్రారంభమైనది. మంటలు పాడైపోయినవి. ప్రజలకు దినటకు దిండిదొరకుట ఎంతయో కష్టమయ్యెను. ఇన్ని కష్టములకు లోనైనను ప్రజలు యెద్దము త్యలలో ముగియుననియు దేశము త్యలలో ముఖ్యమగుననియు, కొంతకాల మెక్కియుండిరి. అకస్మాత్తుగాని కష్ట యెద్దకాల పరిమితి సామ్యకాజొచ్చెను. ప్రజలలో నిరత్యామము మోచుకాజొచ్చెను. నానావిధములకు కోరిమును దేశము తమ వ్యాపింపసాగిరి. వారిలో ముఖ్యమైనది తయరోగము వినవలన నూటికి 91.9 మందికంటె మరణించుచుండి రని వైద్యులు చెప్పుచున్నారు. హంగరీయదేశా ఒస్త్రియానుబాసినా రోగములవలన సైతము లక్షలకొలది ప్రజలు మృత్యువాత బడసాగిరి. హంగరీ ఒకదేశము వ్యాధికి కారణము డౌమమే. తినుటకు తగినంత ఆహారము లేక దేశమంతయు కృశించి, నిరెక్కియుండును. అసహనము లన్నియు పాయము. దీనివలన పడుబాధ ఇంతంతయు ప్రాయసలవిగాదు. ఒస్త్రియానుబాసినా రోగము దీని కన్నకు భయం కరమైనది. దీనికి వైకము తిండిలేక పోవుటయే కారణము. ఈ రోగము, దేహమునందలి, బామికలను పీల్చి పిప్పిచేయును. బల మంతయు పోవును. నడచినను ఏదైన చిన్ని కష్టపు నెట్టుటకు ప్రతిత్నించినను, అధవా యొక స్థలమున కూర్చుండుటకు సైతము యత్నించినను, ఎముకలు విరుగసాగును. ఈ వ్యాధి లవలన మనుష్యులు చనిపోవటగాన, వికలాంగములు గలిగి నరకలోకబాధ లన్నిటిని ఇచ్చటకు ఆనుభవించవలసినదయ్యెను. క్రస్తుము, వియన్నా నగరముగల 20 లక్షల జనాంగములలో 10 నేల మంది ఈ వ్యాధిలబ్ధి అజన్మాంతము బాధపడవలసి కచ్చున ఆస్త్రియా నూతన ప్రభుత్వ వైద్యాధికారులగు డాక్టరు భోరాలటిగారు వచించుచున్నారు. ఈ వ్యాధిలు పెద్దవారిలోకన్న కిల్లవాండ్రలో నతితయముగ వ్యాపించుచున్నవి. వీరినివా ఇములు కరికి తగిన భోజనపదార్థ మిచ్చిన చాలుక. ఈ రోగములనుండి ప్రజలను రక్షించుటకు నానా దేశములనుండి వైద్య సంఘము లిచ్చుకొనికచ్చి తగిన సహాయము చేయుచున్నవి. కొంతమంది తివార మనస్సులు ఈ దేశమునందలి కుర్రకాండ్రను, డౌమము నివారించుట సంకల్పమునకు తమ తమ దేశములకు దీసికొనిపోయి పోషించుటకు, ఎంతయో మహోపకారము చేయుచున్నారు. వియన్నాలోని కెల్లులు ఇతర దేశములలో వానలె, తమ తమ బిడ్డల సెడబాయ నిష్టములేనివా లైనను, తమ దేశభావి శ్రేయోదాయమునకు, తమ బిడ్డల సతర దేశములకు బంపుటకు వైద్యసాహసములతో ముందంజవేయుచున్నారు.

దేశము దుర్భిక్షరోగములతో నానభయపడి ప్రజలనాశము చేయుచున్న ప్రభువులు, అధికారవర్గమునా సేవకును సాహాయ్యము చేసినవారు కారు సామాన్యజనులకు సహాయము చేయుట తమ అధికారలాంఛనములకు మహోపకరము! ప్రజలు తిండిలేక మలముల మాడుచున్నను తమ భోజన భాగ్యములను యథావకారముగ నుభవించవలసినదే!

ఇటు అన్ని విధములబాధల ననుభవించుచున్న ప్రజల సైత కాలము వగనాను చేయరి యుండగలదు? జర్మను రహద్యరాజ్యములు వివాదమయ్యెను. ప్రజాస్వామిక రాజ్యముల సంస్థాపించు కొని అధికసమగ్య లన్నిటిని చాలవరకు పరమ్యురంబు కొని అచ్చటి సామాన్య ప్రజలు సంతోషవంతులుగా కాలము గడపు కొనుచుండుట ఆస్త్రియా సామాన్యప్రజలకు యాచిరి. స్వాతంత్ర్య మారుతము దేశమంతటను విచ్చలవిడిగ వీరసాగెను. దీని సడ్డుపెట్టునా తెలుగో అడ్డుపెట్టినను, ఎంతకాలము వరకు?

ఇన్నట్లుండి, దేశము శంతిటను విప్లవము సంభవించినది. చండరానయగు నిరంతరగాధికారి నుగు చక్రవర్తి సింహాసనం ద్రొట్టడయ్యెను. అతనిమిత్రకోటియంతయు, అధికార లాంఛనములను నిడనాడి అనుమత్యము ననుసరింపవలసి వచ్చివచ్చెరి. స్థానముల సామాన్యమునుండి వీరి స్వరాజ్యమును స్థాపించుకొనిరి. హంగరీయులు, ఆస్త్రియా శృంఖలను ఢేదించివెచ్చిరిని నూతన మహారాజ్యమును సంస్థాపించుకొనిరి ఇదంతయు నొక నిమేషకాలములో సంభవించినది. భగవానుని మాయలు అంతములుగదా!

ఆస్త్రియాను స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించి నూతన ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వమును సంస్థాపించుకొనిరి. రాజ్య పాలనమును నిర్వహించుటకు దేశమున పార్లమెంటుకాటి గలదు. ఇందు 180 సభ్యులు, ప్రజానిర్వహణము గలరు. యొక్క వయస్సు లగుస్త్రీపురుషులందరు వీరిని నిర్వహించుటకును, కష్టములగు నిలుచుటకును రాజ్య ప్రజాభివృద్ధి అన్ని అవకాశములు కలుజేయుటదని ఇతర ప్రజాస్వామిక రాజ్యములలో కలె నిచ్చట అధికారసామములు, బిరుదుములు మొదలగు లాంఛనము లన్నియు దీసివేయబడినవి. మానవ స్వాతంత్ర్యమును, లందరికి సరియైనముగ ప్రసాదించబడినది. పోలండు, స్లోవానికా మొదలగు దేశములలో వలె, దేశభాగ్యమునకు పునాదులగు రైతులకు పాటకజనాంగమునకు సరిపా లనావిషయమున నర్వస్వాతంత్ర్యములు గలవు. ఆదేశపు పూర్వపు బాధిక పరిస్థితుల ననుసరించి, రైతాంగమునకు పాటకజనాంగమునకు అంతస్సేకములేదు. రాజ్యపాలన విషయములలో సతతము తావ్రలాడుచుండునే యుండును. ఈ రెండు పక్షములవారే గాక ఇంకను ననేక వర్గములవారు గలరు. అందరిని కానన సభలో ప్రాతిభ్యము ప్రసాదించి అంతర్భాగ సమ్మేళనము నకుగ ను రాజ్య ప్రజాభివృద్ధి తగిన కట్టుదిట్టములు చేయుచు యున్నది.

ఇప్పటి పార్లమెంటునందు గల 181 సభ్యులలో 70 మంది పాటక జనాంగపు శ్రమికులు. వీరినే ఆదేశమున సోషలుడెమోకటు లందురు. 90 సభ్యుల రైతల ప్రతిభులు గలరు. వీరిని క్రిస్టియన్ సోషలిస్టు లని పేర్కొందురు. 20 సభ్యులు జాతీయవాదులుగలరు.

దేశమునందుల రాష్ట్రములకు పరిపాలనమున సర్వ స్వాతంత్ర్య మిచ్చుచుండిరి. రైతాంగములలో, మొత్తముమీద పరిపాలనా కార్యములను నిర్వహించుచున్నారు. వీరికి దేశమున సెంటియో పలుకుబడి గలదు. ఇతర దేశములలో వలె భూశ్రేయము లన్నిటిని, రైతాంగము వారి పక్షముచేసిభూమివర్గము చాలవరకు పరిమ్యురంబయ్యెనని కోరికగలదు. పట్టణవాస్తవ్యులగు పాటకజనాంగమువారి కిదికట్టదు. రైతులకే దేశసంపదల పెట్ట సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమిచ్చిన పూర్వము కలె ముందును అసహాయములే తగిన తిండిలేక చావలసిన వచ్చునని పాటకజనాంగమువారి అభిప్రాయము. అందువలన ప్రారంభమున నూతన ప్రభుత్వము విజయవంతముగ కొనసాగినదికాదు. ఇంతలో భావిపరిస్థితులు బాగుపడుకాలము వచ్చినది. అన్ని కాలవారితోడను సంధిచేసికొని, వారి సహాయమున రాజ్యాంగకార్యముల నిర్వహించు కొన గాని దేశము బాగుపడదని రైతాంగము వారు గ్రహించిరి. తక్షణమే పాటకజనాంగముతో ఇతరపక్షములవారితోరా జీచేసికొనిరి. దీనివలన నామావస్థములైన పరిశ్రమ లెన్నియో పునరుద్ధరింపబడినవి. అన్నియు, ఇతర ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వములలోవలె ప్రభుత్వాధికము చేయబడినవి. వారి పాలనా నిర్వహణ భారమంతయు పాటకజనాంగసంఘములకు కదిలి పెట్టబడినది. పూర్వపు ప్రభువుల యజమాన్యమున నన్న భూములన్నియు పోలండు కానన పద్ధతుల ననుసరించి సేద్యము చేయకైకల వారి కందరికిని పంచి పెట్టబడినది. పరిశ్రమలు వర్ధిల సానుము అతిభిక్షుకాలముననే ప్రజల ఆర్థికపరిస్థితులను బాగు పరచుటకుగాను, ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకముగా భనాగారము నొకదానిని నెలకొల్పి సహకారపరిపర్యవర్తకుల ననుసరించి వైకమును పెట్టుబడి పెట్టుచు తగిన రీతిగా సహాయము చేయించున్నారు.

ఈదేశమున, అందు ముఖ్యముగా ముఖ్యరాజధాని యగు వియన్నానగరము అధికారవర్గమువారికి పుట్టినిల్లు. ఆ సేద శతాబ్దముల నుండి రాజకీయోద్యోగములలోనే తమ తమ పనికముల గడిపిన వరులందులు వేలకొలది వియన్నాలో గలవు. నగరము నందెచ్చట జూచిన రాజబంధువులు, ప్రభువులు, ఈయంద్యోగుల మందిములే కాన ననును. వియన్నాలోగల జనసంఖ్యలో, వీరే చాలభాగము గలరు. వీరు ప్రారంభమున నూతన ప్రభుత్వ స్థాపనమునకు అడ్డము వచ్చిరి. రాజ్యవిచ్ఛేదముకు ఎన్నియో ప్రయత్నములు సలిపి నాపుబర్ల రాజుల మరల రప్పించ ప్రయత్నించిరి. కాని వీరి ప్రయత్నములు క్రినిమూలములయ్యెను. తమవారి ఆస్త్రియాదేశమును జర్మను రాజ్యముతో చేర్పించి తమ పూర్వకాల సత్తివల మరల బడవలయునని భగీభ ప్రయత్నములు చేసిరి. అవియు నిష్ఫలమైనవి. ఆస్త్రియానులు తమబాతగౌరవమును, సాంప్రదాయములను సెంపొందింప చేసికొనుటకుగాను, ప్రపంచరాజ్యరంగమునందు తగిన స్థానము నలకరించి క్రిందయటుకే స్వరాజ్యము సంస్థాపించబడినదనియు, దానిని నిరోధించినందువలన యెట్టిలాభము లేదని యట్లుకుదకు గ్రహించిరి. తమ సేవదేశను గ్రహించి దానిని మార్పుకొనుటకు గాను సంకల్పిండ్డలెరి. నూతనప్రభుత్వము జయవంతముగ కొనసాగుటకు శక్తివంతముగ సహాయము చేయుచున్నారు. ఇట్టివారెగదా కృతకృత్యులు. ఇట్టి సామాన్యులు, ప్రభుత్వమునకు సహాయముచేయ ముండంజ వేయుచుండ ఆస్త్రి

యాదేశ భావిపరిస్థితులు విజయనగరము నందుట కేలాటి సంధియ ముండగలదు?

పూర్వపురాణభావము లన్నియు ప్రభుత్వము వారు నానావిధములగు ప్రతిష్ఠలయందు తుపయోగించుచున్నారు. దీనిలో ప్రఖ్యాతి గాంచినది సోనోబురు రాజభవనము. ఇది వియన్నాకు సమానమున గలదు. హాప్సుబర్గ రాజభవనమువారి నివాసస్థలము. ఈమందిరపు టావరణ విస్తీర్ణము ఇంతింతయని తల్లింప నలవికాదు. లెక్కలేనితోటలు గలవు. ఇట్టి యారాజ ప్రసాదమును, ప్రస్తుతప్రభుత్వమువారు పాటక జవాంగము వారి నివాసమునకు విద్యాలయములకు, ఉపయోగించుచున్నారు. పూర్వము మురికికూపములలో నివసించు మూలవారి నివాసములను గాంచిన ప్రేక్షకులు ఆశ్చర్యచక్కులు కాకపోరు!

ప్రభుత్వమువారు జవాంగమునకు ఎన్నియోవిధముల మహోపకారము చేయసంకల్పింపెను. డౌమిజేతల మూతము నేతము నుండి వీడిపోయినది గాదు. ఇంకను ప్రజలు తిండిలేక బాధపడుచున్నారే- ప్రభుత్వోద్యోగులకు ఇతరపరిశ్రామికాలయములలోనికి పుద్యోగులకు గాని తగినంత జీతము నిచ్చుటకు నేతమున తగినంతద్రవ్యములేదు-ప్రతివారును వీరోయిక విధముగ ప్రవర్తించు నే ప్రయత్నించుచున్నవారు. ఈ విషయమున జరుగుచున్న ఘోరములు అఖండములు గలవు- ద్రవ్యార్థహస్తా కడుపార నొకత్రుటయైన భుజించుటకు స్త్రీలు తమ మాన గౌరవములను నైతికము గొలుపొప్పుటకు సంసిద్ధురారు ద్రవ్యమున్నది వినుట కంతయు చింతనీయదు- వీరి తాత్కాలిక భోగముల ననుభవించుటకు దూరదేశముల నుండి నైతికము ప్రేక్షకులు వచ్చుచున్నారని వినుట కంతయు విచారకరము- స్త్రీలు తమ మానగౌరవము నమ్ముకొనిన దేశములు ఏ మాత్రము వృద్ధి చెందజాలదు- ప్రభుత్వమువారి విద్యారాజమును నిలుపుట చేయుటకు ఎన్నియో చట్టములను చేయుచున్నారు- ఈ విషయమున సాంఘికవాదులు ప్రభుత్వమునకు తమదేశమునకు అందు ముఖ్యముగా తమ వాటిలాకమునకు చేయుచున్న సేవ సంప్రకటింపము.

కష్టములు ఎల్లత్రుడు నుండగలవా? సుఖోదయమునకు అడ్డీయనులు వేదయున్నారే- అట్టి దేశముల వారితో సంధి చేసికొనుచు తమ దేశమునకు కావలసిన భోజనసామగ్రిలను దెప్పించుకొని ఔషధవాదము నివారణచేయుటకు బద్ధకంకలులై యున్నారు.

యధదానాన్ని కలన సంధిపించిన కష్టము లన్నియు త్వరలో నివారణ యగు సూచనలు గలవు. పాశ్చాత్యరాజ్య రంగమున త్వరలో అత్యున్నత కీర్తి గౌరవములను బొందుటకు అడ్డీయనుల కెన్నియో అవకాశములు గలవు!

వారి స్వాతంత్ర్యవిజయము సాంఘికముగా కొనసాగించుటకు భగవానుడు తోడ్పడునా? సంకేతాకరం.

విశ్వవిద్యాలయ పునర్నిర్మాణము

డా. పాల్గొనిబిల్లు

మంత్రిగారి ఉపన్యాసము

విశ్వవిద్యాలయ పునర్నిర్మాణపు బిల్లును రాసనభయము ప్రనేనెట్టును డా. పాల్గొనిబిల్లు చెప్పి ప్రభుత్వమువారు ప్రాథమిక మాధ్యమిక విద్యను వ్యాపింపజేయుటకై గావించిన ప్రయత్నముల వివరించి ఇట్లు చెప్పిరి.

చెన్నైలో విశ్వవిద్యాలయము వెన్నె సంవత్సరముల నుండి ప్రవేశపెట్టుటకు పరిచేయుచున్నది. అయినను చెన్నైలోనివారు కష్టములకు కనువిడుచుచున్నది. వివిధప్రతిష్ఠాపనలకు పరస్పరప్రార్థనలు విజ్ఞానవాతావరణము ఏర్పడలేదు. పరిక్షలు జరుగుట పరిక్షణయందు విద్యార్థులు కృతార్థులగుటయే ముఖ్యముగా పరిశీలించదూకున్నది. కాని విద్యార్థికితను విషయమై అధికమగుక్రొద్ద ప్రకటింపబడుటలేదు.

కావున విశ్వవిద్యాలయ పునర్నిర్మాణము అవసరమైనది. ఈ విషయమై సెనేటు సభవారు కొన్ని సంవత్సరములనుండి సలహా లిచ్చుచుండిరి. మంచి పుస్తక భాండాగారము స్థాపించుట ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయసాధ్యాయల నియమించుట మున్నగు విషయములందు ప్రభుత్వమువారు క్రొద్దగించి పరిచేయుచుండిరి. ప్రస్తుతము విశ్వవిద్యాలయపు ఖాతాక్రింద ప్రభుత్వమువారి వద్ద 825000 రూపాయలు కాపిటలు గ్రాంటు 826000 రికెండుగ్రాంటు మొత్తములు నిలువయున్నవి.

సాక్షుల కవిమను వారు విశ్వవిద్యాలయ పునర్నిర్మాణపువిషయమై కొన్ని అమూల్యమునకు సలహా కల్పించుచుండిరి. ఈ సలహాలను చెన్నైలో విశ్వవిద్యాలయముదట్ట ఎట్లు అనువర్తించ చేతుచున్నారో ఆలోచించుటకు సెనేటుసభవారు ఉపసంఘమును నియమించిరి. ఈ ఉపసంఘమువారి నివేదికనుపై సెనేటు సభవారు 1921 సంవత్సరము మార్చి నెలలో యీ క్రిందివిధమున తీర్మానించిరి.

విశ్వవిద్యాలయమునకు చేరిన కళాశాలలందరి విద్య బోధనావకాశములను కేంద్రీకరించి ఉపాధిక విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించ ప్రయత్నించవలెను. చెన్నైలో యందలి కళాశాలలను విశ్వవిద్యాలయముగా మార్చి ఇతర నగరములందలి కళాశాలలు విశ్వవిద్యాలయముగా మారుటకై తగు ఏర్పాటులు చేయవలెను. ఆయాప్రదేశములందు వ్యాపించి యున్న భావల ననుసరించి ఆయా ప్రదేశములందు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము ముండవలయు ననియు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము త్వరలో స్థాపించుటకై ప్రయత్నములు చేయవలయు ననియు సెనేటుసభవారు తీర్మానములు గావించిరి.

ప్రస్తుతము చెన్నైలో విశ్వవిద్యాలయమునకు 57 కళాశాలలు చేయుచున్నవి. అందు చెన్నైలోనుండు 12 కళాశాల

లున్నవి. మిగిలినవి రాష్ట్రమునందు వచ్చుచున్నవి. చెన్నైలో 5 కళాశాలలలో విద్యార్థుల సంఖ్య అత్యధికముగా నున్నది. ఈ కళాశాలలందు విద్యార్థుల సంపత్తికూడ ఉన్నది. దేశయందున్నది. అయినను కళాశాలలు తమ వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యమును కాపాడు కొనుచున్నవి. విశ్వవిద్యాలయమునకు చేరిన విద్యార్థులకును ఉపాధ్యాయులకును సుఖభావము అశ్వవిద్యాలయరాగ పూరితమగు జీవితము ఏర్పడలేదు. కావున ఈ కళాశాలల నన్నిటిని చేర్చి విశ్వవిద్యాలయముగా నేర్పరచి పరిక్షలు నలుపుటకన్న బోధచేయుటకు అధికమగు ప్రాముఖ్యత కల్పి నిజముగా విశ్వవిద్యాలయ జీవితమును వ్యాపింపజేయుటకై ప్రయత్నించుట ప్రయోజనీయమైనది. విశ్వవిద్యాలయమునకును విశ్వవిద్యాలయమునకు చేరిన కళాశాలలకును భేదముండరాదను.

ఈ ఉద్దేశములతో ఈ బిల్లు తెలుసు చేయబడినది. ఈ బిల్లునందలి ముఖ్యమూత్రములను అందరు అంగీకరించుచున్నారు. కళాశాలలకన్న స్వాతంత్ర్యమునకు భంగము లేకుండ విశ్వవిద్యాలయ పునర్నిర్మాణము జరుగట పరిమైల్లమారములోనున్న విద్యాపరిస్థితిని కేంద్రీకరించి, స్వాతంత్ర్యబోధక విశ్వవిద్యాలయము నేర్పరచుటకు ఈ బిల్లు ఉద్దేశించుచున్నది. ఈ బిల్లునూత్రములను సెనేటుసభవారు ఆమోదించియున్నారు. కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు కూడ బిల్లును ఆమోదించియున్నారు. తిచ్చినాపల్లి యందుండి మాత్రము కొంత అక్షేపాలు వచ్చుచున్నవి. ప్రభాభిప్రాయముకూడ బిల్లున కంత వ్యతిరేకముగలేదు.

ఇతర నగరములందలి కళాశాలల ప్రతిష్ఠ తగ్గునని కొందరు కియకడుచున్నారు. ఆ కళాశాలల గౌరవమును భంగము కలుగజేయులయు ననట ప్రభుత్వమువారి ఉద్దేశముకాదు. విశ్వవిద్యాలయ పునర్నిర్మాణము ముఖ్యముగటచేయు యీ నూతన ఏర్పాటులు అమలుకొందుటకు చెన్నైలోనుండు చక్కని అవకాశము లుండుటచే న విశ్వవిద్యాలయమును చెన్నైలోనుండు స్థాపించుటకు వీలైనది.

చెన్నైలోకి దూరముగ నగరములందున్న కళాశాలలను నూతన విశ్వవిద్యాలయమునకు చేరియుండునట్లు చేయుట సాధ్యము కాదు. కాలము గడచుకొని విద్యార్థుల సంపత్తి ననుసరించి ఇతర నగరములందు కూడ విశ్వవిద్యాలయము స్థాపింపబడును. ఇదికాక ఇతర నగరముల దలి కళాశాలలకు కష్టము కలుగకుండ అకడమికు కౌన్సిలు జనుపేరట ఒక ప్రత్యేక సంఘ మేర్పరుపబడును. ఇంతిర్పియేము పరిక్ష సిమ్మకు విశ్వవిద్యాలయ విద్య ప్రాంధ్రమునను.

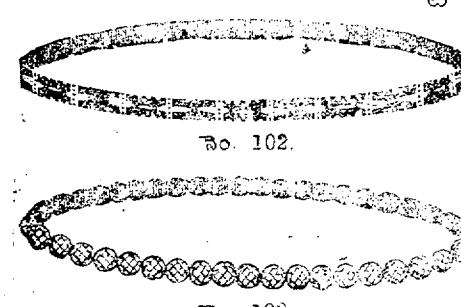
ఈ విధానము వెంటనే అమలుకలు రాదు. కొన్ని భవనములు నిర్మించవలసి యుండును. కనీసము 8 లేక 4 సంవత్సరములు గడవవలెను ప్రస్తుతము 8 లక్షలు రికెండు గ్రాంటు చాల నచ్చునని ప్రభుత్వమువారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. బిల్లు ఉద్దేశములను అందరు ఆమోదించి విశ్వవిద్యాలయ పునర్నిర్మాణ ప్రయత్నములందు అందరు తోడ్పడవలయు నని కోరుచున్నాను. (హర్షధ్వనులు)

అందమైన నగలు! మిగుల చక్క-దనమైన పనితనము!! పెరి సులభము!!! మోసమును భయమే లేదు.

ముఖ్యమైన గమనింపు: మావద్దనుండి తీసిన ఏనగయైనను ఎప్పుడు వాడును చేసినప్పటికీని అప్పుడు దానికి దిగువ కనబడ విచ్చు క్రయమును వాడును చేసెదము

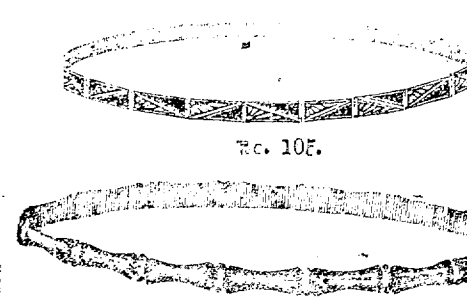
గట్టి బంగారు గాజులు జరి

గట్టి బంగారు ఉంగరములు



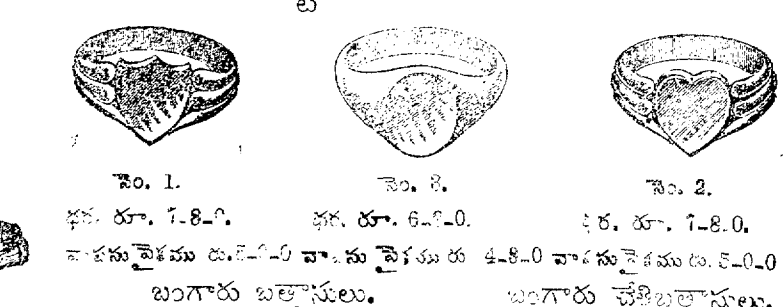
సెం. 102.

సెం. 103.



సెం. 105.

సెం. 104.



సెం. 1.

సెం. 2.

సెం. 3.

సెం. 4.

సెం. 5.

సెం. 6.

సెం. 7.

సెం. 8.

సెం. 9.

సెం. 10.

సెం. 11.

సెం. 12.

సెం. 13.

సెం. 14.

సెం. 15.

సెం. 16.

సెం. 17.

సెం. 18.

సెం. 19.

సెం. 20.

సెం. 21.

సెం. 22.

సెం. 23.

సెం. 24.

సెం. 25.

సెం. 26.

సెం. 27.

సెం. 28.

సెం. 29.

సెం. 30.

సెం. 31.

సెం. 32.

సెం. 33.

సెం. 34.

సెం. 35.

సెం. 36.

సెం. 37.

సెం. 38.

సెం. 39.

సెం. 40.

సెం. 41.

సెం. 42.

సెం. 43.

సెం. 44.

సెం. 45.

సెం. 46.

సెం. 47.

సెం. 48.

సెం. 49.

సెం. 50.

సెం. 51.

సెం. 52.

సెం. 53.

సెం. 54.

సెం. 55.

సెం. 56.

సెం. 57.

సెం. 58.

సెం. 59.

సెం. 60.

సెం. 61.

సెం. 62.

సెం. 63.

సెం. 64.

సెం. 65.

సెం. 66.

సెం. 67.

సెం. 68.

సెం. 69.

సెం. 70.

సెం. 71.

సెం. 72.

సెం. 73.

సెం. 74.

సెం. 75.

సెం. 76.

సెం. 77.

సెం. 78.

సెం. 79.

సెం. 80.

సెం. 81.

సెం. 82.

సెం. 83.

సెం. 84.

సెం. 85.

సెం. 86.

సెం. 87.

సెం. 88.

సెం. 89.

సెం. 90.

సెం. 91.

సెం. 92.

సెం. 93.

సెం. 94.

సెం. 95.

సెం. 96.

సెం. 97.

సెం. 98.

సెం. 99.

సెం. 100.

4 1/2 అంగులము చుట్టుకొలత రూ. 18-0-0 జత 1-3 వాణ్సువైకము రూ. 12-0-0

5 " " రూ. 20-0-0 " " " రూ. 14-0-0

5 1/2 " " రూ. 22-0-0 " " " రూ. 16-0-0

6 " " రూ. 24-0-0 " " " రూ. 18-0-0

6 1/2 " " రూ. 26-0-0 " " " రూ. 20-0-0

7 " " రూ. 28-0-0 " " " రూ. 22-0-0

రాళ్లు చెక్కిన బంగారు ఉంగరములు

సెం. 52.

సెం. 51.

సెం. 53.

సెం. 54.

సెం. 55.

సెం. 56.

సెం. 57.

సెం. 58.

సెం. 59.

సెం. 60.

సెం. 61.

సెం. 62.

సెం. 63.

సెం. 64.

సెం. 65.

సెం. 66.

సెం. 67.

సెం. 68.

సెం. 69.

సెం. 70.

సెం. 71.

సెం. 72.

సెం. 73.

సెం. 74.

సెం. 75.

సెం. 76.

సెం. 77.

సెం. 78.

సెం. 79.

సెం. 80.

సెం. 81.

సెం. 82.

సెం. 83.

సెం. 84.

సెం. 85.

సెం. 86.

సెం. 87.

సెం. 88.

సెం. 89.

సెం. 90.

సెం. 91.

సెం. 92.

సెం. 93.

సెం. 94.

సెం. 95.

సెం. 96.

సెం. 97.

సెం. 98.

సెం. 99.

సెం. 100.

పట్టుకంపు భగ రూ. 27-8-0 వాణ్సువైకము రూ. 17-8-0

పువ్వురాము " రూ. 25-0-0 " " రూ. 17-8-0

(పెరిఫోన్ నెం 1048)

హిరాలాల్ అందు మోతీలాల్ ఫాన్సి నగలవర్తకులు, నెం 126 సాహుకారుషేట, మదరాసు.

అని (వాయవ్యం) అను.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ మామ

రు 116 లు బహుమానము

(213)

తయ, దగ్గు, బియ్యము, మొదలగు వస్తువులకు ఈ బహుమానము అమోఘముగా పనిచేయును. 1 నెల రోజులకు ఎటువంటి తయారీగల వస్తువులను పూర్తిగా నివారణముగను. దీనికి పర్యవేక్షకులు, వారంగోజులలోనే చాలా భాగము దీనినిగలము కనిపించును. అట్టి నమూనా లేనివారు రాకపోకల ఖర్చులు మాకు పంపించుటకు మేము స్వయముగా వచ్చి పూర్తిగా వ్యాధి నివారణచేసి అటుపిమ్మట వైన వ్రాసిన బహుమానము తీసికొనెదము. వారంగోజులకు సరిపడు వయసు 10-15. ఖర్చులతో రు 1-5-0 లు ఆగును. 1 నెల రోజులకు రు 4-5-0 లు ఆగును. కావలసినవారికి కేటలాగు ఉచితము.

మే నే జరుగి శ్రీ వేణుగోపాల వైద్యశాల, గోపాలపురం కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

త్వరపడుడు!

కొద్ది టిక్కెట్లు మాత్రమే!!

మించిపోవును!!!

ఏలూరులో గొప్ప మేడలాటరీ

మాటూరి బ్రహ్మన్నగారి కుమారుడు సర్వేశం తాలూకు మేడ రూ 16,500 లకు లాటరీ.

మొత్తము 3,300 టిక్కెట్లు. టిక్కెట్లు 1-కి రు 5 లు మాత్రమే.

ఆర్యులారా! కృష్ణాజిల్లా ఏలూరు పెద్దబజారులో మునిసిపల్ రె 148 గల వాస్తవిక మైదానములో నేను 1918 సంవత్సరంలో కట్టించిన రౌండ్‌రంగుల గలిన వామేడను అద్దా బీరుకాళ ఫిట్టింగు సహా గర్బు మోటువాటికి తెలియ కరచినవిని లాటరీమాలముగా విక్రయించుచున్నాను. ఇప్పటికే చాలా టిక్కెట్లు ఖర్చుబడినవి. ఇంకను కొన్ని టిక్కెట్లు మాత్రము గలవు. టిక్కెట్లు కావలసినవారు త్వరపడినవో లభింపగలవు. 2. టిక్కెట్లన్నియు పూర్తియైన వెంటనే లాటరీ యెప్పుడు కలిపేది యు, లాటరీ వేయువిధానమును. తిప్పిలుగా ముందు యాప్తికలోను, స్వరాజ్య ప్రతికలోను ప్రచురపరచిన పిమ్మట గొప్ప వార్తాపత్రికలు, పెద్దపత్రికలు వగయిరాల యెదుట ఏలూరులోనే లాటరీ కల్పబడును. 3. ఈ టిక్కెట్లకు వసూలయ్యే సామ్యంలో ఏదైనా ఏమిషనునైనా ఖర్చులుపోను మిగతాసామ్య లాటరీ టిక్కెట్లు పూర్తి అయ్యే కర్యంతము యేలూరు నెంట్రిలో కో ఆటకేటిపు బ్యాంక్‌లో నుంచి లాటరీ అసంపరము తీసికొనబడును. 4. ఈ మేడను రసఖాలు వలెరా అవ్యాక్రాంతము లేదు చేసియుండలేదు. సభకు మేడపై ఎవరియైనా యేకంగా వచ్చినా వా స్వంతి ఖర్చులతో పరిష్కరించి యీ మేడపాక్షము స్థిరపరచగలవాడను. లాటరీలో నెంట్రిలోని వారు వారి స్వంత ఖర్చులతో నెంట్రిలోని 15 రోజులలో వైదరతులతో క్రమమైన దస్తావేజు వ్రాయించుకొని యేలూరు సమీప స్టేషను అఫిసులో రికార్డులు చేయించుకొనగలరు. అందుకు వాద్యమును మైటిలడీము, యెన్ఫంట్రి, సరిఫిక్టెట్లు వలె రాలు రికార్డులకాలమందు యిచ్చి ఆస్తి స్వాధీన పరచబడును. 5. టిక్కెట్లు కావలసిన వారు తమ అడన్సును స్వయముగా వాయును, టిక్కెట్లు 1-కి రు 5 లతో నాపేర పనియ్యగల వేసినయెడల అందు వెంటనే లాటరీ టిక్కెట్లు తిరుగు బహుళం వంచబడును. 6. 5వ టిక్కెట్లు ఒకేసారి కొనుపాటి ఒకటిక్కెట్లు కమిషనుగా యిచ్చబడును. 7. ముందు టిక్కెట్లు వి. పి. గా పంపబడువు. 8. పోస్టు ఖర్చులు పంపినదే జవాబు యియ్యబడును.

మాటూరి సర్వేశం, మేడ హక్కుదారుడు, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

శ్లో మా నుం ద ర ము

ఒ క చ క్క ని న వ ల

గ్రంథకర్త: ఒంతలి సత్య నాథము

ఇది నలువదేండ్లకు పూర్వ మాంధ్రదేశమును కలవరపఱచిన

రంపయచమ

నకు సంబంధించిన నవల. కథానందర్భములు, పర్ణనలు, రంగములు, పాత్రలు హృద్యములై చిత్రము నాకర్షించును

డిమ్మి వైజా గం పేజీలు : వెల రూ 1.0-0

ఒకేసారి మొత్తముగ కొనువారలకు కమిషన్ ఇయ్యబడును

ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, తపోలాపెట్టె 212, మదరాసు



అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము.

చక్కని డబ్బీలో సహా సీసా 10-కి అణాలు 10 మాత్రమే.



అమృతాంజనము తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల బాపును.

అమృతాంజనము డిపో { 109, శ్రీ రోడ్డు, పోస్టు - బొంబాయి.
7, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

తామర తైలము - తామర, తిట్ల, గజికి మంచిది

రాజారాణి గుర్తుగల తామరతైలము పూతినాశకములగు చాల మంచిదనుచుకో తయారు చేయబడి ప్రాఖ్యాతిగాంచినది. డబ్బీ 1-కి 0-6-0. అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు.

ముఖ్య గమనింపు (2942)

మోగ్యతాపత్రములు

(5) మేడడు నువ్వయ్యగియనట్టివా రందరిని వారసాల నిటీలో నుంచి, దుర్గా మెడికల్ హాల్ వారి ఫాస్ఫో ట్రావ్ కోవధము ఒక వరము వంటిది. నా మేడడు సంబంధమైనట్టి వ్యాధు లన్నియు పూర్తిగా నయమైనవి.

బొంబాయి
28-8-20

కె. బాన్ సన్,
రిటైర్డ్ హింధు డిప్టీ కలెక్టరు.

బహుమానము

కైత్య విద్య

అయినా రావోడై త్వర్యములకు నూర్చుదన్య
నాన్య భావలలో దొకానము.

మలమలచందనము

గనేరియా



అయినా శక్తి విద్యాలో నీ వీరము
మలమల చందనము, పచ్చి, అను మోడు
వినుముల నా గో గ ము ను మోడు
కోటలలో నొన్నను. శ్రీల వరుణ
వ్యాధులకు బాధ ఇది రావోవధము.
(1921) డబ్బీ 1-కి రు 2-6-0

గందర్వ వా గాయవరం(గోదావరిజిల్లా.)

మదనకామేశ్వర లేహ్యము

దుర్బులులవారికి సంతోషి:— మేహము, నిక్కాక, కుక్క నవ్వు, నిప్పుత్తున, అతియాత్రము, మొదలగు వాటిని హరించి మంచి బలమును, యశ్వనమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని, సంతాన ప్లాప్తిని, కలిగించు వగ్రపసాదము. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 రు డబ్బీ రు 1-4-0. వి. పి. చార్జీ 0-8-0 (3851)

కోజాపుర్ శత్రువు:— ఇది కలలభద్రమును పోగొట్టి కాల విరేచనమును వక్కాని కలిగించుటకు అమృతప్రాయము. 16 రు డబ్బీ రు 0-11-0, వి. పి. చార్జీ 0-7-0
వి. పి. పి. అందుకో, అయ్యు రేడ్‌దనము, పెరి జేపి, నెల్లూరుజిల్లా.

ముఖ్య గమనింపు

1920-వ సంవత్సరం ఆగస్టు నెల మొదటి తేది నుండి అన్ని ఫరలు మార్చబడినవి.

The Zandu Pharmace-
utical Works Ltd.

Elphinstone Road, Bombay.

ఇప్పటి కాలము సమసరించి మిక్కిలి నమ్మకముగాను, నమ్మక గూఢము నిమ్మనట్లును ఆయుర్వేద శాస్త్రభద్రమును నమూనా చేయు చున్నాము

హిందూ శాస్త్రమునందు జరిగిన ఆయుర్వేద వస్తువదర్శనము బుద్ధిబోధ బంగారు వరకములు భావించుకొని విచ్చేయున్నాము.

వైదిక విలాసములను ప్రాసంగికం ధరల పట్టి పంపింపబడు.

జాండా వర్త స్వామికల్

వర్కు

ఆయుర్వేద శాస్త్రమున శ్రేయస్వారు (388) బొంబాయి నెం 13.

డి ఆంధ్ర ఇండస్ట్రీలకు ప్రేమింకు కంపెనీ, పాత పేజిలు. అతడె.